

Zpráva o stavu romské menšiny v kraji za rok 2011

Kraj:	Zlínský kraj
Sídlo:	Tř. T. Bati 21
Podpis statutárního orgánu:	Mgr. Taťána Nersesjan, členka Rady Zlínského kraje

Základní informace k vypracování dokumentu

Tato příloha obsahuje závaznou osnovu pro vypracování *Zprávy o stavu romské menšiny v kraji za rok 2011*.

Zpráva bude podkladem pro přípravu *Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2011* (dále jen Zpráva 2011), která by měla být v souladu s usnesením vlády ze dne 12. října 2011 č. 720 předložena vládě k projednání do 31. července 2012.

Součástí vládního materiálu je každoročně příloha s názvem *Zpráva o situaci romské menšiny v krajích za rok 2011*, která bude souhrnem všech krajských zpráv. Po projednání materiálu vládou bude příloha zveřejněna na webových stránkách Úřadu vlády ČR www.vlada.cz.

Zpráva o stavu romské menšiny v kraji za rok 2011 by měla vycházet z výsledků výzkumných studií provedených ve sledovaném období na území kraje a z dalších dat získaných od jiných odborů krajského úřadu, obecních úřadů a dalších institucí spolupracujících při řešení romských záležitostí. Velmi důležité je vždy uvádět zdroje informací.

Cennými jsou pro zpracovatele Zprávy 2011 údaje krajských koordinátorů pro romské záležitosti, které vycházejí z jejich dobré znalosti terénu a z praktických zkušeností. Součástí dokumentu by měly být také příklady dobré a špatné praxe v oblasti romské integrace na území kraje a návrhy krajských koordinátorů na koncepční řešení situace Romů v ČR v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu.

Zprávu o stavu romské menšiny v kraji za rok 2011 odešlou kraje **nejpozději do 6. dubna 2012**, na poštovní adresu: Úřad vlády ČR, oddělení kanceláře Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny a sekret. Rady vlády pro národnostní menšiny, nábř. Edvarda Beneše 4, Praha 1, 118 01, v elektronické podobě zároveň na emailovou adresu kosatkova.eva@vlada.cz (tel: 224 002 074) a to ve formátu MS-Word (nikoli ve formátu PDF).

Zprávu o stavu romské menšiny v kraji za rok 2011 za Zlínský kraj zpracovala:

Bc. Jiřina Bradová, krajská koordinátorka

Ve spolupráci s pracovníky Odboru sociálních věcí a Odboru školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Zlínského kraje a pracovníky 11 městských úřadů ze 13 obcí s rozšířenou působností.

Dne: 22.3.2012

Projednáno: Radou Zlínského kraje dne 2.4.2012

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SITUACI ROMSKÉ MENŠINY V KRAJI

- **Počet příslušníků romské menšiny dle výsledků sčítání lidu, domů a bytů 2011.**

Zlín – 13 občanů hlásících se k romské národnosti

Otrokovice – 1 občan hlásící se k romské národnosti

Vizovice – 0 osob hlásících se k romské národnosti

Valašské Klobouky - 0 osob hlásících se k romské národnosti

Uherské Hradiště – 27 osob hlásících se k romské národnosti

Uherský Brod – 5 osob hlásících se k romské národnosti

Kroměříž – 13 osob hlásících se k romské národnosti

Holešov - 0 osob hlásících se k romské národnosti

Vsetín - 50 osob hlásících se k romské národnosti

Valašské Meziříčí - 26 osob hlásících se k romské národnosti

Rožnov pod Radhoštěm - 7 osob hlásících se k romské národnosti

Krajská koordinátorka - podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 žije ve Zlínském kraji 143 občanů s romskou národností.

- **Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků romské menšiny v kraji.**

Zlín – odhad 300 osob včetně romských dětí v dětské péči

Otrokovice – Romové se ke své národnosti při sčítání lidu nehlásí

Vizovice – odhad 13 romských občanů

Valašské Klobouky – bez informací

Uherské Hradiště – odhad neuveden

Uherský Brod – cca 176 osob

Kroměříž – cca 500 občanů

Holešov – cca 100 Romů

Vsetín – cca 400 Romů

Valašské Meziříčí – cca 300 Romů

Rožnov pod Radhoštěm – subjektivní odhad je 45 – 50 Romů

Krajská koordinátorka – Z uvedených informací měst s rozšířenou působností je vidět, že pracovníci v převážné většině neví, kolik Romů v jejich obvodu bydlí a jaká je situace v lokalitách. Počty uvedené kontaktními osobami výše uvedených měst v převážné většině není správný ani v odhadu. Čísla romských poradců, terénních pracovníků a krajské koordinátorky hovoří cca o 5 000 romských občanů žijících ve Zlínském kraji. V roce 2011 přišli do našeho kraje Romové z Přerova a Jesenicka. Několik Romů přišlo také ze Slovenska.

- **Prostorové rozmístění romské menšiny v kraji (města a obce s vyšší koncentrací Romů).**

Zlín – Zde žije nejvíce romských občanů v části Obeciny, nedaleko centra města.

Otrokovice – Romská menšina není koncentrovaná na jedno místo ve městě, je integrovaná do společnosti.

Vizovice – Všichni Romové bydlí do 1 km od středu města.

Valašské Klobouky – V ORP nedochází ke koncentraci romských rodin do určitých lokalit, rodiny žijí rozptýleně v rámci celého správního obvodu.

Uherské Hradiště – Rozmístění romské menšiny ve městě a obcích patřících do spádové oblasti, lze považovat za rovnoměrné, a to i v porovnání s většinovou populací či jinými menšinami.

Uherský Brod – Převážná většina romského obyvatelstva žije v ubytovacím zařízení Větrná, menší počet Romů bydlí v panelových domech ve městě a menší část Romů žije v ubytovacím zařízení Vazová. Málo romských rodin žije v rodinných domcích.

Kroměříž – Romové bydlí v městských bytech v lokalitách U Zámečku, Kotojedská, Lutopecny, Rostislavova ul, v nájemních bytech na ul. Oskol, sídlišti Zachar a na Račíně. Romové bydlí také v rodinných domech v obci Kyselovice, Zdounky, Zborovice, Morkovice, Honětice, Záhlínice a Bezměrov.

Holešov – Romové jsou rozmístěni plošně po městě, městské části Všetuly, na ul. Palackého, v centru města, ul. Novosady, Tyršova, Přerovská, Nábřeží a Bořenovská. Romové bydlí také v obci Prusinovice a Žopy.

Vsetín – Romové jsou rozmístěni do několika lokalit a to lokalita Poschlá a Jiráskova. Ostatní žijí rozptýleně mezi majoritou. Lze říci, že ve Vsetíně Romové jsou na různém stupni sociálního vyloučení.

Valašské Meziříčí – Snahou města bylo rovnoměrné rozptýlení romské menšiny po městě. Tyto snahy však v posledních 5 až 7 letech nenalezly naplnění, jelikož došlo k prodeji většiny nájemních bytů do soukromého vlastnictví. Díky tomuto kroku se většina nemajetných romských obyvatel začala soustřeďovat do lokalit Zašovská, Jičínská a Schlattauerova.

Rožnov pod Radhoštěm – Romové žijí rozptýleně v různých částech města. Ve městě není místo, kde by byli Romové segregováni.

Krajská koordinátorka – Romové jsou sociálně vyloučeni téměř ve všech městech, kde žijí. Prostorově však jsou nejvíce vyloučeni ve Vsetíně – lokalita Poschlá a v Holešově – lokalita Bořenovská. Gabalova analýza hovoří o Vsetíně, Valašském Meziříčí, Kroměříži, Bezměrově a Starém Městě. Dle mého názoru tam patří ještě Holešov, Uherský Ostroh a Uherský Brod.

2. INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A POLITIKA ROMSKÉ INTEGRACE NA ÚROVNI KRAJE A OBCÍ

- **Zhodnocení působení kraje a obcí s rozšířenou působností ve vztahu k Romům v návaznosti na plnění úkolů vyplývajících pro ně z ustanovení odst. 7 a 8 § 6 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin¹.**

1) *povědomí kraje a obcí o Koncepti romské integrace na období 2010 – 2013 (dále jen Koncepte) a zhodnocení míry naplňování doporučení, která pro ně vyplývají z Realizačního plánu Koncepte romské integrace na období 2010 – 2013, identifikace základních bariér, které jim v tom brání;*

Zlín – povědomí o Koncepti máme, romská problematika je však marginální, problémy jsou řešeny napříč spektrem a jsou stejné, jako u většinové společnosti

Otrokovice – romská menšina je ve městě integrována

Vizovice – Koncepti známe, víme, kde ji najít

Valašské Klobouky – bez informací

Uherské Hradiště – o Koncepti víme, usilujeme o úplnou integraci Romů do života našeho města a celé spádové oblasti

Uherský Brod – sociální pracovníci mají povědomí o existenci Koncepte

Kroměříž – povědomí o Koncepti máme

Holešov – romská poradkyně má o Koncepti povědomí

Vsetín – s Koncepti jsme obeznámeni

Valašské Meziříčí – bez komentáře

¹ Závazek krajů a obcí zabývat se romskou integrací vyplývá ze č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, konkrétně z ustanovení § 6 odst. 7. a 8, kde je uvedeno:

7) *Krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti.*

8) *Obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti.*

Rožnov pod Radhoštěm – Koncepce navrhuje opatření ke zlepšení situace Romů v klíčových oblastech jejich života. Je uložena na webových stránkách kraje.

Krajská koordinátorka – Výše zmiňovanou koncepci Zlínský kraj použil jako vzor pro vypracování krajské Koncepce na integraci romské menšiny žijící ve Zlínském kraji pro léta 2009 – 2013. Koncepti vládní koordinátorka zná a je s ní seznámena v plném rozsahu. Je ovšem pravdou, že pracovníci obcí Koncepti romské integrace na období 2010 – 2013 neznají, nečetli ji a jediné co ví, kde tento dokument najít. Bariéra, která jim v tom brání, je nevelký zájem měst o tuto problematiku.

2) včlenění tématu romské integrace do strategických dokumentů kraje a obcí; existence specifických strategií romské integrace na úrovni kraje a obcí, zhodnocení míry jejich naplňování;

Zlín – včlenění tématu nemáme do strategických dokumentů, jedná se o marginální záležitost, ke všem občanům je přístupováno stejně

Otrokovice – neexistují žádné specifické strategické dokumenty na romskou integraci

Vizovice – vzhledem k tomu, že se nikdo k romské národnosti nehlásí a také nízkému počtu osob romské národnosti i jejich integraci do společnosti není potřeba přijímat žádnou specifickou strategii

Valašské Klobouky – vypracována Koncepce péče o romské občany v ORP města na léta 2012 – 2015, která vychází z krajské Koncepce romské integrace ve Zlínském kraji na léta 2009 - 2013

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – neexistuje žádná zpracovaná strategie na toto téma

Kroměříž – do strategických dokumentů města nebyla včleněna romská problematika, bude zapracována do komunitního plánu od 06/2012

Holešov – město má Střednědobý komunitní plán sociálních služeb, kde jsou Romové zahrnuti do kapitoly osoby ohrožené sociálním vyloučením

Vsetín – v současné době je zpracovávána dlouhodobá koncepce integrace sociálně vyloučených osob s časovým horizontem do roku 2022

Valašské Meziříčí – nemáme

Rožnov pod Radhoštěm – neexistuje samostatně, výhledově v rámci komunitního plánování bude třeba i tato problematika řešena, současné komunitní plánování je zaměřeno na zdravotně postižené a seniory

Krajská koordinátorka – Žádné město či obec s rozšířenou působností ve Zlínském kraji nemělo v roce 2011 strategický materiál zaměřený na integraci Romů. Město Valašské Klobouky si vytvořilo Strategii na integraci Romů v prosinci 2011. Ještě se nedá posoudit, jak ji bude plnit. Tuto strategii vytvořilo město podle krajské koncepce. Města zdůrazňují, že mají Romy zahrnuté do Komunitních plánů jako osoby ohrožené sociálním vyloučením. Přesto neustále zdůrazňují, že by bylo vhodné vytvořit strategický dokument města na integraci Romů do společnosti.

3) počet pracovníků obecních úřadů, kteří zajišťují integraci příslušníků romských komunit ve správním obvodě obcí s rozšířenou působností v kraji (dále jen romských poradců); výše jejich úvazku (viz tabulka č. 2);

Zlín – Vyčleněna jedna pracovnice s úvazkem 0,05, která byla určena jako kontaktní osoba. Případné problémy Romů řešili všichni pracovníci odboru sociálních věcí dle svěřených agend, tak jako u většinové společnosti.

Otrokovice – kumulovaná funkce jednoho pracovníka na odboru sociálních věcí

Vizovice – jeden pracovník, bez uvedení úvazku v rámci pracovní náplně

Valašské Klobouky – v roce 2011 vykonával tuto funkci vedoucí odboru sociálních věcí, úvazek 0,3

Uherské Hradiště – integrace příslušníků romských komunit je zajišťována v rozsahu 0,2 úvazku

Uherský Brod – jedná se o kurátorku pro dospělé, 2 sociální pracovníce a koordinátorku komunitního plánování sociálních služeb

Kroměříž – danou problematikou se zabývá jeden pracovník na obci v rámci sociální práce

Holešov – romská poradkyně s úvazkem 0,2

Vsetín – vedoucí terénní práce organizační složky města na 0,5 úvazku, jedna terénní sociální pracovníce na celý úvazek a dva terénní pracovníci na celý úvazek

Valašské Meziříčí – samostatný pracovník na romskou problematiku není, kontaktní osoba je určena referentka odboru sociálních věcí – kumulovaná činnost

Rožnov pod Radhoštěm – romský poradce, bez uvedení pracovního úvazku v pracovní smlouvě

Krajská koordinátorka – Na obcích s rozšířenou působností nejsou romští poradci s výjimkou města Holešova – úvazek 0,2, Vsetína – úvazek 0,25 a Rožnova pod Radhoštěm – úvazek dle odhadu pracovníka 0,2. V jiných městech se jedná jen o kontaktní pracovníky, kteří se romskou integrací nezabývají. Nemají žádné informace o romské menšině, která žije v jejich regionu. V převážné většině je integrace Romů okrajovou záležitostí pro tyto pracovníky, jelikož mají kumulované funkce.

4) základní rámec činností romských poradců; zhodnocení návaznosti jejich činnosti na činnost krajských koordinátorů pro romské záležitosti a kvality vzájemné spolupráce; identifikace základních překážek, které brání romským poradcům plnit efektivně jejich poslání;

Zlín – zásadní překážka neexistuje, problémy jsou řešeny dle potřeby a situace

Otrokovice – bez zásadních překážek

Vizovice – město romského poradce nemá

Valašské Klobouky – osobní kontakt s rodinami na půdě organizace, práce v terénu, poradenská činnost, zprostředkování pomoci, koordinace činností v rámci sociálního odboru týkající se romských občanů, kontrola naplňování opatření, vytváření analytických a koncepčních materiálů, spolupráce s NNO a samosprávami – **bariéry** jsou kumulace funkcí a činností pracovníků odboru sociálních věcí, absence navazujících sociálních služeb

Uherské Hradiště – základním rámcem činnosti romských poradců je Koncepce romské integrace ve Zlínském kraji spolu se spoluprací s krajskou koordinátorkou

Uherský Brod – bez překážek

Kroměříž – základní rámec činností v regionu Kroměřížska je vykonáván o. s. ARGO, Společnost dobré vůle Zlín, který vykonává terénní sociální práci

Holešov – základním rámcem je poradenská činnost na MěÚ i v terénu v romských rodinách, spolupráce s terénním pracovníkem o. s. AGRO, Společnost dobré vůle Zlín, školami, lékaři, pedagogicko- psychologickou poradnou, řešení individuálních problémů romské menšiny

Vsetín – V náplni práce pracovníka je uvedeno, že plní funkci romský poradce, hledá cesty ke sblížení, vzájemnému pochopení a respektování romského etnika a většinové společnosti. V tomto úsilí se orientuje především na děti a mládež. Spolupracuje s romskými a nevládními organizacemi, jejichž činnost se dotýká zájmů a cílů romské menšiny. Napomáhá řešení konfliktů v romských komunitách, participuje na smířčím vyjednávání.

Valašské Meziříčí – pracovník zajišťuje komunikaci a další vztahy romských komunit na území regionu s orgány státní správy, samosprávy a jinými orgány a organizacemi a provádí potřebnou poradenskou a konzultační činnost k romské problematice

Rožnov pod Radhoštěm – zajišťuje komunikaci a další vztahy romských komunit na území regionu s orgány správy, samosprávy a jinými orgány a organizacemi včetně návrhů příslušných opatření směřující ke včlenění romských komunit do sociálních vazeb měst a

obcí, provádění potřebné poradenské a konzultační činnosti k romské problematice, řešení zásadních problémů romských komunit, oblasti občanského soužití, zaměstnanosti, vzdělání, sociální aj.

Krajská koordinátorka – Základní překážkou je absence romských poradců na obcích s rozšířenou působností, neexistence pracovní náplně pro romské poradce a neexistence dotačního titulu na romské poradce obcí s rozšířenou působností. Za překážku považují také chybějící jasnou definici integrace! Obce si vysvětlují integraci dle svého uvážení, bohužel nikoliv v souladu s Konceptí na romskou integraci.

• **Působení Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách (dále jen Agentura) a zhodnocení jejího vlivu na situaci vyloučených Romů v kraji.**

1) lokality v kraji, v nichž Agentura působí (viz tabulka č. 2) a počet lokálních partnerství v kraji:

Krajská koordinátorka – Ve Zlínském kraji působila od roku 2008 Agentura pouze ve městě Holešově. Působení Agentury nepřineslo městu ani Romům žádný posun k lepšímu. Nedůvěra k Agentuře ze strany Romů byla veliká. Představitelé Agentury nedokázali přesvědčit představitele města Holešova o nevhodnosti takové výstavby pro Romy mimo město. Na základě těchto neúspěchů Agentura tuto lokalitu musela opustit. Rozhodl o tom Monitorovací výbor pro činnost Agentury 3. 2. 2011. Romové v Holešově byli přestěhováni v říjnu 2010 mimo město do plastového bydlení.

2) přehled měst se schválenou lokální strategií sociálního začleňování, zhodnocení míry jejich naplňování v praxi:

Krajská koordinátorka – Ve městech Zlínského kraje neexistují žádné strategie sociálního začleňování na městech mimo Valašských Klobouk, které tento materiál schválily v prosinci 2011. V tak krátkém časovém horizontu nelze hodnotit, jak město plní tento dokument. Zlínský kraj má vypracovanou a schválenou Koncepti romské integrace pro léta 2009 – 2013. Tato koncepce byla připomínkována obcemi s rozšířenou působností, terénními pracovníky, romskými poradci, neziskovými organizacemi a Komisí Rady Zlínského kraje pro národnostní menšiny. Na závěr ji doporučila Rada Zlínského kraje dne 23. 11. 2009, č. usn. 1137/R24/09 Zastupitelstvu Zlínského kraje, které ji přijalo 16. 12. 2009, č. usn. 0215/Z09/09.

3) zhodnocení spolupráce krajského koordinátora pro romské záležitosti a Agentury, způsoby zapojení koordinátora do její činnosti v kraji:

Krajská koordinátorka – Spolupráce s Agenturou nebyla na dobré úrovni, jelikož se Agentura podílela na segregaci Romů v Holešově, což bylo v rozporu s přesvědčením krajské koordinátorky i Zlínského kraje. Koordinátorka je od roku 2010 předsedkyní Monitorovacího výboru pro činnost Agentury. I v této funkci komunikace mezi ředitelem Agentury a předsedkyní výboru vážne. Agentura působí v lokalitách od roku 2008 a stále nejsou vidět žádné dobré výsledky, které by vznikly na základě činnosti Agentury.

Tabulka č. 1 Institucionální zabezpečení romské integrace v kraji v roce 2011

Přehled lokalit Agentury v kraji v roce 2011	Přehled obcí s rozšířenou působností s romskými poradci v roce 2011	Počet romských poradců v kraji a souhrnná výše jejich pracovního úvazku za rok 2011
Holešov	Holešov	Romská poradkyně – 0,2
-----	Zlín	RP není
-----	Otrokovice	RP není
-----	Vizovice	RP není
-----	Valašské Klobouky	RP není
-----	Uherské Hradiště	RP není
-----	Uherský Brod	RP není
-----	Kroměříž	RP není
-----	Vsetín	RP na 0,25 úvazku

-----	Valašské Meziříčí	RP není
-----	Rožnov pod Radhoštěm	RP bez úvazku

- **Aktivity romské občanské společnosti v kraji**

1) romská občanská sdružení v kraji a zaměření jejich činnosti (např. kulturní aktivity, politická činnost, medializace, poskytování sociálních služeb, atd.);

Zlín – o. s. Sdružení dětí a mládeže Romů ČR

Otrokovice – ve městě žádné romské sdružení nepůsobí

Vizovice – ve městě žádné romské sdružení nepůsobí

Valašské Klobouky – není

Uherské Hradiště – nemáme

Uherský Brod – neexistuje

Kroměříž – romská sdružení ve městě nejsou

Holešov – Jedno romské sdružení je zaregistrováno, zatím však žádné aktivity nevyvíjí. Domníváme se, že neví, jak neziskové organizace fungují a jakým způsobem lze získat dotace na činnost

Vsetín – o. s. Romani godži (sportovní aktivity – přerušená činnost), Aver dživipen (kulturní a vzdělávací aktivity)

Valašské Meziříčí – Demokratická aliance Romů ČR

Rožnov pod Radhoštěm – o. s. Romane Taja (bez aktivní činnosti)

Krajská koordinátorka – Ve Zlínském kraji aktivně působí romské organizace, a to ve Vsetíně občanské sdružení Aver dživipen, které se zabývá kulturními a vzdělávacími aktivitami, Demokratická aliance Romů ČR ve Valašském Meziříčí, ale není mi známo, jakými aktivitami se zabývá a ve Zlíně Sdružení dětí a mládeže Romů ČR. Se Zlínským krajem spolupracuje pouze sdružení Aver dživipen ze Vsetína.

2. zapojení zástupců Romů do činnosti veřejné správy

a) zhodnocení zaměstnanosti Romů ve veřejné správě;

Zlín - 4 příslušníci romského etnika na různých pozicích (městská zeleň atd.)

Otrokovice - nejsou

Vizovice - nejsou, nemají patřičné vzdělání

Valašské Klobouky – není známo

Uherské Hradiště - nejsou

Uherský Brod - jeden Rom u Městské policie a dva občany na VPP a čtyři občané krátkodobě na VS

Kroměříž - Romové nejsou zapojeni do činnosti veřejné správy

Holešov - Romové nejsou zaměstnaní ve veřejné správě

Vsetín - jeden romský terénní pracovník a jeden romský pracovník jako technický správce v lokalitě Poschlá a Jiráskova

Valašské Meziříčí – není

Rožnov pod Radhoštěm - jeden Rom jako živnostník úklidových prací

Krajská koordinátorka – Romové ve Zlínském kraji nejsou zapojeni do veřejné správy. Pokud města sdělují počty Romů zapojených do veřejné správy jako např. Zlín, chápou to tak, že Romové pracují na VPP či VS. Integrace Romů je o Romech, ale bez Romů. Pouze Zlínský kraj má zřízenou Komisi Rady Zlínského kraje pro sociálně vyloučené, ve které bylo v roce 2011 pět romských zástupců. Občanská iniciativa samotných Romů v kraji pokulhává. Romských sdružení je v kraji celkem 7, z toho 2 fungují a snaží se pro Romy pracovat a vést je k integraci.

b) participace Romů ve výborech pro národnostní menšiny na úrovni kraje a obcí, zapojení zástupců romské občanské společnosti do jiných platforem zabývajících se romskými záležitostmi.

Zlín - výbor není zřízen

Otrokovice - nejsou

Vizovice - výbor není zřízen

Valašské Klobouky - není známo

Uherské Hradiště - výbor není zřízen

Uherský Brod - jeden zástupce Romů v pracovní skupině komunitního plánování sociálních služeb od roku 2011

Kroměříž - Romové nejsou zapojeni do činnosti veřejné správy

Holešov - Do zpracování Komunitního plánu na 2012 – 2014 byla zahrnuta i romská komunita. Nejprve byl o toto členství velký zájem, nakonec docházel na jednání pouze jeden Rom – senior.

Vsetín - výbor není zřízen, komise města bez zastoupení Romů

Valašské Meziříčí – nemáme

Rožnov pod Radhoštěm = není

Krajská koordinátorka – Ve Zlínském kraji, ani v obcích není zřízen výbor pro národnostní menšiny, jelikož nesplňujeme počty pro jeho zřízení. Zastoupení Romů a jejich participace v záležitostech týkajících se Romů není žádná. Pouze Zlínský kraj má zřízenou Komisi Rady Zlínského kraje pro sociálně vyloučené, kde bylo v roce 2011 zastoupeno 5 Romů.

3. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

- ***Hodnocení míry segregace Romů v oblasti vzdělávání v kraji na všech úrovních vzdělávací soustavy, hlavní příčiny vzniku tohoto problému, identifikace dalších bariér omezujících vzdělanostní šance Romů.***

Zlín – Děti a žáci v těchto zařízeních jsou výjimkou, a to z důvodu málo početné romské komunity ve městě. Ve většině případů se jedná o slušné rodiny, s dětmi ani žáky nejsou závažnější problémy. Otázkou zůstává, kdo z málo početné romské komunity ve městě se hlásí k romské národnosti, neboť při sčítání lidu se lze přihlásit k jakékoliv národnosti. Údaje ani z ČSÚ nemusí tedy odrážet realitu v tom smyslu, jak je myšlena v zadaném úkolu. Důležitou skutečností je i fakt, že pro MŠMT ani jiný státní úřad žádné statistické výkazy, které by požadovaly údaje za romskou komunitu zvlášť, neshromažďujeme, neboť nejsou požadovány.

Otrokovice – děti integrované na ZŠ a SŠ

Vizovice – žádná segregace v oblasti vzdělávání, děti chodily do běžných škol, žádný problém zapříčiněný národností není a nebyl

Valašské Klobouky – tento problém se v našem městě nevyskytl

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – ve spolupráci zdejšího odboru školství, odboru sociálních věcí a zdejších škol se podařilo eliminovat problémy s počty romských žáků v jednotlivých třídách tak, že byli rozmístěni rovnoměrně do všech základních škol ve městě

Kroměříž – Romové nejsou segregováni v oblasti vzdělávání, mají rovné podmínky s ostatními.

Holešov – Děti z romské menšiny, nejsou na školách segregováni, mají stejné možnosti a příležitosti jako ostatní děti. Všechny děti jsou zařazovány ve třídách do běžného výukového programu. Podle sdělení ředitelky školy dochází k segregaci ze strany romských dětí a jejich rodičů, neztotožňují se s nastavenými pravidly, snaží se je obcházet.

Vsetín – ve Vsetíně žije řada romských rodin v běžných sídelních alokacích společně a rovnocenně s ostatními obyvateli města Vsetín. Jejich děti mají srovnatelné zájmy i potřeby,

jsou rovnocennými žáky s ostatními v běžných třídách MŠ i ZŠ, využívají stejných možností jako každý řádný žák školy. Rodiče těchto dětí považují vzdělání svých dětí za významné pro jejich život a takto k němu přistupují. Tyto děti jsou běžně přijímány ke střednímu vzdělávání. Mnohaleté zkušenosti nás ovšem přivádějí znovu k závěru, že tyto rodiny uplatňují a upřednostňují život ve skupině, kde převažuje tradiční způsob života a vzdělání jejich dětí nemá žádný nebo jen minimální význam.

Valašské Meziříčí – Segregace Romů v oblasti vzdělávání nezjištěna. Školy na všech úrovních otevřeny všem etnickým skupinám.

Rožnov pod Radhoštěm – Segregace je jednou ze strategií majority, kterou se vypořádává s konkrétní okrajovou skupinou. V případě, kdy primordiální charakteristiky oné skupiny jsou do značné míry považovány za odlišné od ústřední skupiny a její členové nepovažují soužití s minoritou ve sdíleném životním prostoru za možné a ani žádané. Dochází zpravidla k cílené segregaci příslušníků minority. Jde především o prostorovou okluzi z fyzického prostředí nejčastěji se projevující v oblasti bydlení nebo vzdělávání. Na ZŠ ve městě nejsou větší zkušenosti s romským etnikem. Na základě osobních zkušeností můžeme uvést, že segregace romského etnika ve městě neexistuje.

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – V kraji je umožněno vzdělávání Romů ve všech druzích a typech škol podle jejich vzdělávacích potřeb.

Krajská koordinátorka – Města se vyjadřují v tom smyslu, že žádná segregace Romů v oblasti vzdělávání neexistuje. Přesto nejvíce romských dětí je na bývalých zvláštních školách, nyní praktických či speciálních a to ve městě Vsetíně, Kroměříži a Holešově. Je otázkou, proč tak tomu je. Města zastávají názor, že za to mohou Romové sami. Od roku 2009 do března 2012 realizoval Zlínský kraj projekt „Multikulturní škola“, který byl zaměřený především na Romy a jejich historii, tradice a zvyky. S tímto projektem jsme projeli ZŠ a SŠ ve Zlínském kraji. Zkušenosti z přednášek jsou velmi špatné. Žáci a studenti se s romskými dětmi nekamarádí, romské děti. Pokud jsou na klasické ZŠ, tak sedí samy v poslední lavici ve třídě. Po dobu vyučování se setkávají s posměšky a úšklebky. Do takového prostředí se dlouhodobě nedobře dochází, a tak se romské děti snaží dostat na školy, kde je takových dětí více. Tam mají kamarády, tam se jim nikdo nesměje. Toto je veliký důvod, proč romské děti navštěvují převážně bývalé zvláštní školy a jejich rodiče jim to dovolí.

- **Postoj škol a školských poradenských pracovišť ke vzdělávání sociálně znevýhodněných romských dětí v běžných školách, zhodnocení míry jejich otevřenosti k zavedení proinkluzivních podmínek na školách.**

Zlín – U všech minorit je třeba zachovat vyváženost a spravedlnost v přístupu k nim. Postoj škol a poradenských pracovišť je otevřený a vstřícný, ne vždy jsou nabídky využívány. Ve školních vzdělávacích programech je řešeno vzdělávání dětí sociálně znevýhodněných a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami obecně.

Otrokovice – školy spolupracují s oddělením sociálně právní ochrany dětí, s odborem sociálním a nejsou žádné problémy

Vizovice – děti chodily do běžných škol

Valašské Klobouky – probíhá bez problémů, v MŠ navázána spolupráce, pro děti v předškolním věku vypracován individuální plán

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – na všech ZŠ i SŠ jsou zavedeny tyto podmínky

Kroměříž – nejsou činěny žádné rozdíly

Holešov – Pro děti z romského etnika byla na ZŠ k dispozici asistentka pedagoga, která pracovala do konce kalendářního roku 2011. V 1. třídě je pro romské děti každodenní individuální plán doučování tř. učitelkou. Výuka je posilována pomocí asistentky pedagoga, která je hrazena z peněz EU.

Vsetín – Běžné ZŠ jsou připraveny a otevřeny k podpoře vzdělání podle potřeb žáků. Pokud nejsou potřeby uplatňovány, je těžké takové služby nutit.

Valašské Meziříčí – Romské děti jsou běžně integrovány v běžných školách. Školami jsou využívány všechny dostupné programy podpory inkluze.

Rožnov pod Radhoštěm – Na školu, která je inkluzivní, jsou kladeny samozřejmě vyšší nároky spojené s širokou heterogenitou složení jejich žáků. Jedná se především o uzpůsobení prostředí, pomůcek, využívání asistentů či externích odborníků a péči o duševní zdraví všech žáků i učitelů.

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – Školy i školská poradenská zařízení se podílejí na inkluzivním vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí a žáků. Zlínský kraj realizoval v letech 2009 – 2012 projekt Multikulturní škola.

Krajská koordinátorka – Otevřenost škol k zavedení proinkluzivních podmínek není. Školy se brání přijetí např. 6 romských dětí. Bojí se odlivu žáků z většinové společnosti. Školy neumí s většinovou společností diskutovat o nutnosti účasti romských dětí ve vzdělávacím procesu. Zlínský kraj poskytuje již druhým rokem dotaci na projekt „Rovné šance romských dětem“, který je realizován na bázi používání EEG Biofeedbacku, který má romským dětem pomoci při soustředění, učení a zklidnění. Jedná se o tzv. sebeučení mozku pomocí biologické zpětné vazby EEG signálem.

- ***Existence platform na úrovni kraje i obcí zabývajících se tématem segregace Romů v oblasti vzdělávání, navrhování a implementací opatření ke zvýšení vzdělanostních šancí Romů (např. působení takto tematicky zaměřených pracovních skupin, včlenění tématu do činností komisí či výborů kraje či obcí, atd.), zhodnocení praktického dopadu jejich činnosti na situaci Romů, role krajského koordinátora pro romské záležitosti v rámci těchto iniciativ.***

Zlín – nemáme žádné zkušenosti

Otrokovice – zatím nejsou, co nevyřeší romský poradce v rámci případových konferencí s OSPODem, lze přenést na pracovní skupiny rodiny s dětmi v rámci KPSS

Vizovice – vzhledem k počtu romských obyvatel a jejich integraci a neexistenci problému není potřeba navrhovat speciální opatření a zřizovat pracovní skupiny

Valašské Klobouky – v rámci aktivit odboru sociálních věcí

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – nebyla poskytnuta

Kroměříž – v obci nejsou vytvořeny žádné platformy, které by se zabývaly segregací Romů, protože k segregaci nedochází

Holešov – romská poradkyně pracuje s rodinami společně s kolegy z OSPODu, velmi dobrá spolupráce s terénním pracovníkem ARGa, Společnosti dobré vůle Zlín, TAS Vsetín a SAS Charita Holešov. V Holešově pracuje komise Sociálně-právní ochrany dětí, Komise školská a drogové problematiky

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – spolupráce s Charitou v této oblasti funguje

Rožnov pod Radhoštěm – Při ZŠ praktické ve městě byla zřízena přípravná třída pro děti, které žijí v nepříteliš podnětném prostředí, jako příprava dětí pro vstup do ZŠ. Tuto třídu navštěvovalo v minulosti cca 10 – 12 dětí ve věku 4 až 6 let. V letošním roce pro malý počet dětí nebyla třída otevřena.

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – Situací ve vzdělávání v kraji se mimo odboru školství, mládeže a sportu zabývá i Komise Rady Zlínského kraje pro integraci sociálně vyloučených.

Krajská koordinátorka – Snahou krajské koordinátorky je zřízení asistentů pedagoga na školách, kde je toto zapotřebí. Ne všechny školy jsou tomu nakloněny. Pokud se na koordinátorku obrátí škola nebo rodiče, tak je problém řešen.

- **Zohlednění tématu inkluzivního vzdělávání v dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje či v jiných krajských strategiích.**

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – bez informací

Krajská koordinátorka – Oblast vzdělávání máme zahrnutou v krajské Koncepti romské integrace ve Zlínském kraji na léta 2009 – 2013. Romské děti využívají programu MŠMT na podporu romských žáků středních škol. Ve Zlínském kraji máme na základních školách 16 asistentů pedagoga. Nejvíce asistentů je ve Vsetíně na Základní a mateřské škole – 7 asistentů a na základní škole ve Valašském Meziříčí – 3 asistenti. Klíčovým faktorem ve vzdělávání romských dětí, je posílení motivace rodičů k předškolnímu vzdělávání jejich dětí.

- **Existence specifických pobídek či podpor kraje a obcí pro ty školy, které chtějí inkluzivně vzdělávat (např. ve formě dotační podpory, poradenství), do jaké míry využívá kraj k tomuto účelu finanční prostředky z ESF.**

Zlín – inkluzivní vzdělávání by mělo být za stejných podmínek určeno obecně pro sociálně znevýhodněné děti, příp. i děti imigrantů, u nichž je vyšší stupeň jazykové bariéry

Otrokovice – v našem městě neexistují

Vizovice – pobídky a granty vzhledem k počtu Romů ve městě obec nevyplňuje

Valašské Klobouky – poradenství

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – neposkytujeme

Kroměříž – obec nemá žádné specifické pobídky či podpory pro školy, nedělají rozdíly mezi dětmi

Holešov – neposkytujeme

Vsetín – žádnou takovou pobídku město nezná

Valašské Meziříčí – město finančně podporuje školy, které integrují sociálně i zdravotně znevýhodněné žáky

Rožnov pod Radhoštěm - nemáme

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK - Kraj podal projekt do OPVK, číslo podpory 7.1.2. Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Název projektu Multikulturní škola, partner projektu Liga lidských práv Brno. Projekt probíhal v okresech Vsetín, Kroměříž, Uherské Hradiště a Zlín. Počet podpořených škol – 11, titul multikulturní škola získalo 10 škol.

Projekty škol z OPVK oblast podpory 1.2. :

- Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Valašské Meziříčí – projekt Střední školou bez problémů.
- Střední odborná škola Slavičín – Rovná šance
- SOU Uherský Brod – Tvorba výukových materiálů pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s využitím ICT a nových vzdělávacích metod
- ZŠ a MŠ Vsetín, Turkmenská – Chci, a proto umím
- ZŠ a MŠ Vsetín, Turkmenská – Vše souvisí se vším
- ZŠ a MŠ Vsetín, Turkmenská – Odpoledne ve škole
- Základní škola praktická Zlín – Všichni máme stejnou cestu
- Základní škola Zachar, Kroměříž – Inovace metod a forem výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na ZŠ Zachar, včetně poradenství
- KPPP a ZDVPP Zlín – Rozvoj kariérového poradenství, rozšíření nabídky psychologických a speciálně pedagogických služeb pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a mimořádně nadané

Krajská koordinátorka – Zlínský kraj každoročně vyhlašuje Podprogram na podporu integrace romské menšiny ve Zlínském kraji, který kraj podpořil částkou 500 000,- Kč ze svého rozpočtu. Z tohoto podprogramu bylo podpořeno také Rodičovské sdružení Na cestě ze Vsetína, které působí na ZŠ a MŠ Turkmenská. Projekt se jmenuje „Poznáváme svět kolem

nás“ jeho hlavním cílem rozvoj zájmových aktivit, které navazují na vzdělávací potřeby romských dětí. Zde si žáci rozvíjí schopnosti, objevují nové oblasti zájmu, prohlubují formou smysluplného trávení volného času a také své vědomosti a estetické citění světa. Podporou tohoto projektu kraj podpořil romské děti na ZŠ a MŠ ve Vsetíně, kterou navštěvuje cca 110 romských dětí.

- **Působení Centra na podporu inkluzivního vzdělávání (dále jen CPIV) v kraji, jeho vliv na situaci znevýhodněných romských dětí, žáků a studentů, role krajského koordinátora pro romské záležitosti v aktivitách regionálních poboček CPIV.**

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK - Centra podpory inkluzivního vzdělávání přispívají svou činností ke zkvalitnění péče o děti se sociokulturním znevýhodněním. Ve Zlínském kraji se v první fázi do projektu zapojily 4 školy – Základní škola Zlín Dřevnická, Základní škola Valašské Meziříčí Masarykova, Základní škola Holešov a jako pilotní škola Základní škola Vsetín Luh.

Krajská koordinátorka – S pracovníky Centra podpory inkluzivního vzdělávání spolupracují velmi úzce. Pracovníci lektorují terénním sociálním pracovníkům a asistentům pedagoga na seminářích pořádaných krajskou koordinátorkou. Pracovník centra byl podpořen Zlínským krajem v projektu „Rovné šance romským dětem“, kde prostřednictvím EEG a biofeedbacku se měly děti lépe soustředit ve škole na výuku.

A. Oblast včasné péče a předškolní výchovy

- ***Zhodnocení dostupnosti programů včasné péče a mateřských školek pro obyvatele sociálně vyloučených romských lokalit a identifikace základních bariér v přístupu k předškolnímu vzdělávání:***

1) kapacita zařízení, místní dostupnost zařízení včasné péče a předškolního vzdělávání;

Zlín – V MŠ, které zřizuje statutární město Zlín, neexistuje žádné kritérium pro rozhodování o přijetí, které by zvýhodňovalo nebo diskriminovalo příslušníky určitého etnika. Zájem o předškolní vzdělávání u Romů je minimální, dokonce i v oblasti, kde je soustředěn větší počet romských rodin, se pouze ojediněle některé dítě dostaví k přijímání přihlášek k předškolnímu vzdělávání.

Otrokovice – MŠ v našem městě jsou dostupné všem

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – dostupnost dobrá, kapacita omezena

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – dostupná MŠ je v blízkosti lokality, kterou obývají Romové

Kroměříž – kapacita předškolních zařízení je dostatečná, máme ve městě 10 MŠ a 3 odloučená pracoviště

Holešov – Ve městě je kapacita dostačující, pokud by zákonný zástupce řádně a včas podal žádost k zápisu a splnil všechny podmínky přijímacího řízení, nebyl by problém s umístěním romských dětí. MŠ Sluníčko disponuje 3 pracovišti – ve Všetulích, na Havlíčkové ul. a v Tučapech. Všechna pracoviště jsou dostupná a nabídka je dostatečná.

Vsetín – Kapacita MŠ je dostačující, dostupnost vyhovující. V případě zájmu jsou romské děti přijímány bez problémů do běžných MŠ. Cílené snahy otevřít samostatnou třídu v běžné MŠ pro romské děti s využitím romské asistentky dosud havarovaly na postupném brzkém ukončení docházky původně avizovaných dětí MŠ již v průběhu prvního měsíce a problém s ukončením pracovního poměru romské asistentky potažmo s financováním této třídy.

Valašské Meziříčí – ve městě je kapacita MŠ pro 911 dětí

Rožnov pod Radhoštěm – MŠ jsou pro romské děti dostupné a kapacita je dostačující. Přesto romské děti MŠ zpravidla nenavštěvují. Důvodem je finanční náročnost pobytu ve

školce a také skutečnost, že v rodinách je obvykle více dětí a rodiče jsou bez zaměstnání doma.

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK - mateřské školy jsou dostupné pro všechny děti předškolního věku.

Krajská koordinátorka – Vyjádření odboru školství, mládeže a sportu KÚZK je sice pravdou, ale v praxi to ve Zlíně tak nefunguje. Pokud mají romští rodiče zájem dát své dítě do MŠ, tak většinou neuspějí, jelikož kapacita MŠ není tak velká, jako zájem ze strany většinové společnosti a také barva pleti hraje v některých případech svoji roli. Romští rodiče s tímto požadavkem nechodí, jelikož je to pro ně finančně zatěžující, když musí doma vařit pro dalších 6 osob a za dítě platit stravné ve školce. Navíc jsou již léta nezaměstnaní a tak nevidí důvod, proč by dítě mělo navštěvovat mateřskou školku.

2) obsazení mateřských školek z hlediska etnicity (výskyt segregovaných „romských“ školek v kraji), postoj jejich zřizovatelů a místních samospráv k tomuto problému (je zde vyvíjena činnost k řešení problému?):

Zlín – Romské děti, které navštěvují MŠ, přejímají nápodobu chování od ostatních dětí, dochází k lepšímu začlenění do kolektivu, ale i do společnosti. Tyto děti i jejich zákonní zástupci, mají stejná práva, ale i povinnosti. Ve vztazích s ostatními dětmi nebyly zaznamenány náznaky vyčleňování romských dětí.

Otrokovice – nemáme romské školky

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – není

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – nebyly zaznamenány žádné problémy, kapacita MŠ je dostačující, schází však větší zájem romských rodičů o MŠ

Kroměříž – romské děti jsou začleněny do MŠ, děti jsou přijímány bez rozdílů, obsazení školek romskými dětmi je nízké

Holešov – Problém segregace na MŠ Sluníčko v Holešově řešen nebyl, pokud jsou romské děti zapsány, jsou zařazovány do běžných tříd. V MŠ Masarykova a Grohova nemají zapsány žádné romské děti.

Vsetín – Romská MŠ je v provozu na ZŠ a MŠ Turkmenská ve Vsetíně. Již minimálně 15 let je i iniciativy města Vsetín vyvíjena snaha o řízené rozptýlení romských dětí v předškolním vzdělávání do městem zřizovaných MŠ. Uskutečnila se řada jednání za účasti vedení města, odboru školství a kultury, zmiňované školy, PPP Zlínského kraje, Diakonie, Charity, odboru soc. věcí města. Byla nastíněna řada variant řešení této problematiky, avšak všechny dosud vykazovaly vysokou míru očekávané neúspěšnosti. Důležité je provádět s rozmyslem pouze změny, u nichž bude jisté jakési vrácení do původního stavu vzdělávání a výchovy romských dětí ve Vsetíně v případě neúspěšného zakořenění inovativních opatření.

Valašské Meziříčí – nemáme segregované školy, děti jsou umisťovány do MŠ dle kritérií, které jsou stejné pro všechny děti v předškolním vzdělávání

Rožnov pod Radhoštěm – kapacita i dostupnost MŠ je uspokojivá

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – Takové mateřské školy ve Zlínském kraji nejsou.

Krajská koordinátorka – Mateřské školky romské v kraji nemáme, jelikož Romové své děti moc do školek nedávají. I když nemusí platit školné, musí hradit stravné a to jim rodinný rozpočet nedovoluje.

3) postoj romských rodičů ke včasné péči a k předškolnímu vzdělávání, poptávka po tomto typu vzdělávání:

Zlín – romští rodiče o předškolní vzdělávání dětí zájem nemají

Otrokovice – nevíme

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – finanční zátěž pro rodinu, nedoceňování významu předškolního vzdělávání

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – platí přímá úměra, čím vyšší vzdělání rodičů předškolních dětí, tím větší zájem o MŠ

Kroměříž – postoj k včasné péči a předškolnímu vzdělávání dětí je nižší

Holešov – Postoj rodičů je spíše odmítavý. V současné době navštěvuje MŠ Sluníčko jen 1 romské dítě. V minulých letech byl zájem větší z důvodu tlaku odborů SVZ a blízkosti lokality Školní. Docházka však byla nepravidelná a vznikaly problémy s placením školného a stravného.

Vsetín – Z dosavadní vlastní zkušenosti získané při zprovoznování řady podpůrných aktivit pro začlenění romských dětí do běžného systému vzdělávání mohou konstatovat, že snaha po umístění dětí do předškolního vzdělávání je čistě proklamativní. Opakovaně se u odboru školství a kultury na městě opakují snahy skupiny romských matek zjednodušeně vyjádřené jednou větou „dejte nám peníze a my své děti budeme hlídat sami, ani nemusí do žádné mateřské školy chodit“. Matky při jednání naprosto necítí potřebu ani užitek z toho, že se dítě naučí správné češtině, kterou nezbytně bude celý svůj život potřebovat pro realizaci svých práv a povinností ve společnosti, vzdělání nepřikládají žádný význam.

Valašské Meziříčí – Poptávka u jednotlivých skupin obyvatelstva města nebyla zjišťována. Je praktikován rovný přístup ke všem občanům.

Rožnov pod Radhoštěm – Nelze s určitostí charakterizovat jako odmítavý s ohledem na malý počet dětí žijící ve společné domácnosti s rodiči na území města.

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – bez informací

Krajská koordinátorka – Romové nemají vzdělání na přední příčce žebříčku hodnot. Je to způsobeno tím, že mají negativní zkušenosti s hledáním zaměstnání již dlouhá léta. Z historie známe, že Romové bydleli dlouho za městy, že jejich děti nemohly docházet do obecních škol a Romům nezbyvalo, než si na život zajistit peníze jinými způsoby než vzděláním. Při hledání zaměstnání jsou Romové diskriminováni ze strany zaměstnavatelů. Romy převážná většina zaměstnavatelů nepřijímá. Existují výjimky, bohužel je jich velmi málo.

4) míra propojení vzdělávacích aktivit, poradenských služeb a sociálních služeb pro sociálně znevýhodněné děti v předškolním věku a jejich rodiče (tj. je uplatňován v této oblasti multidisciplinární přístup?).

Zlín – Pokud některou školu romské děti navštěvují, ředitelé MŠ a ZŠ uplatňují multidisciplinární přístup. Spolupracují s úřadem práce, který poskytl např. pomocné vychovatelky (program zaměstnanosti pro znevýhodněné uchazeče o práci – ESF). Je uplatňována spolupráce s rodiči a jejich prostřednictvím s odbornou lékařkou a odborem sociálních věcí, s krajskou PPP. Finanční situace rodiny je řešena individuálně, operativně se zákonnými zástupci a odborem sociálních věcí je zohledňována.

Otrokovice – je uplatňováno propojení aktivit školství, sociálu a poradenství

Vizovice – v případě potřeby je věnována péče všem občanům stejně

Valašské Klobouky – Na úrovni vzdělávacích aktivit a poradenství toto propojení je standardně existuje, propojení se sociálními službami je minimální (působení terénního pracovníka na rodiny s dětmi).

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – Ve městě existuje Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi, která úzce spolupracuje se zdejším oddělením sociálně právní ochrany dětí, NZDM, které sídlí přímo v lokalitě Větrná, kde je největší koncentrace romských rodin s dětmi.

Kroměříž – pro všechny sociálně znevýhodněné děti fungují ve městě sociálně aktivizační služby

Holešov – MŠ a ZŠ spolupracují, rodiče i vedení MŠ a ZŠ jsou v pravidelném kontaktu s romskou poradkyní a pracovníky OSPODu, psychologem, psychiatrem. Tito odborníci jsou k dispozici romským rodinám. Dále mohou využívat terénní asistenční službu pro rodiny s dětmi a Azylový dům pro matky s dětmi ve Vsetíně.

Vsetín – příprava na školní docházku, v MŠ u individuálně integrovaných dětí, v ZŠ a MŠ Turkmenská je součástí MŠ a nultý ročník, Diakonie ČCE Vsetín

Valašské Meziříčí – spolupráce s Charitou (klub Zeferino) se ZŠ

Rožnov pod Radhoštěm – Míru propojení vzdělávacích aktivit, poradenských služeb na území města lze charakterizovat jako vyhovující ve stávajících podmínkách. Spolupráce s MŠ, ZŠ, mateřským centrem Kolovrátek, sociálním odborem a odborem školství.

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – bez informací

Krajská koordinátorka – Spolupracovala jsem s organizacemi, které se zabývaly vzděláváním, doučováním romských dětí či volnočasovými aktivitami. Dotační titul z rozpočtu Zlínského na integraci romské menšiny žijící ve Zlínském kraji v roce 2011 přispěl:

- Charitě Valašské Meziříčí – Klub Zeferino na projekt „Most mezi dítětem a školou“ Cílem projektu bylo umožnit dětem z méně podnětného prostředí rozvíjet a prohlubovat vědomosti a dovednosti nabídkou pravidelného doučování a smysluplněji využívat volný čas prostřednictvím volnočasových aktivit (kroužky, výlety, prázdninové akce a připravují maminky na nástup dětí do školy). Dotace byla ve výši 125 000 Kč.

- Mgr. Liboru Daňhelovi – na projekt „Metoda biofeedback jako pomoc romským dětem“. Cílem projektu bylo použít metodu, která umožnila ovládat mozkové vlny. Jednalo se o sebeučení mozku pomocí zpětné vazby. Zlepšuje soustředění, pozornost, vůli, paměť, uvolnění apod. Metoda je účinná především proto, že EEG trénink využívá kombinace toho podstatného, co lidská mysl potřebuje. Romským dětem by měla metoda pomoci při učení a prospěchu ve škole. Téměř každé romské dítě má z PPP diagnózu mentální retardace a tato metoda těmto dětem má usnadnit učení ve škole. Na projektu se podílel i prof. MUDr. Josef Faber, DrSc. z neurologického oddělení Fakultní nemocnice Bulovka. Dotace byla ve výši 57 000 Kč.

- Rodičovské sdružení Na cestě Vsetín – projekt „Děláme to, co nás baví, pokračujeme....“. Cílem projektu byla podpora volnočasových a společenských aktivit (kroužek dovedných rukou, dramatický, výtvarný, sportovní a kurzy zdravé výživy). Projekt usiloval o zvýšení participace romské rodiny na výchově a vzdělávání dětí. Snažil se o rozvoj romských kulturních hodnot a dědictví. V kurzu zdravé výživy se děti i rodiče seznámily s pravidly zdravé výživy a stolování. Projekt zároveň působil v oblasti sociálně patologických jevů. Přidělená dotace ve výši 78 000 Kč.

- o. s. Aver dživipen Vsetín – projekt „Nezapomenout to, co umíme“ byl zaměřen na volnočasové aktivity v oblasti romských tradic a zvyků (taneční kroužek, pěvecký kroužek, anglický jazyk, výuka PC, hra na kytaru a klávesové nástroje). Přidělená dotace ve výši 100 000 Kč.

- ***Dostupnost přípravných ročníků v kraji, identifikace základních bariér v přístupu k nim (posouzení jejich kapacity; zájem romských rodičů o jejich využívání, kvalita výuky).***

Zlín – jedna ZŠ uvažovala o zřízení přípravného ročníku ve městě, nebylo však realizováno z důvodu nedostatečného počtu žáků

Otrokovice – nevíme

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – nemáme

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – nejsou zřízeny přípravné ročníky, tuto úlohu plní MŠ

Kroměříž – přípravné ročníky nemáme

Holešov – Přípravné ročníky ve městě nejsou, děti mohou navštěvovat předškolní třídu MŠ, pokud jsou k předškolní výchově rodiči zapsáni. Zájem mezi rodiči o předškolní výchovu není. Kvalita předškolní výchovy ve městě je na vysoké úrovni.

Vsetín – Ve městě je zřízen přípravný ročník pouze u ZŠ a MŠ Turkmenská, který je zaměřen na děti z romského prostředí a jejich přípravu na školní docházku. Je to provázáno i s činností PPP Zlínského kraje. U ZŠ tomu dosud brání vydefinování a použití výrazu „sociálně znevýhodněné“ dítě.

Valašské Meziříčí – Přípravné ročníky nejsou, po předchozích zkušenostech a nezájmu rodičů nejsou již zřizovány. V rámci Charity je provozován klub Zeferino pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí. Klub působí v prostorách ZŠ a se školou úzce spolupracuje. Zabývá se také dětmi s odloženou školní docházkou.

Rožnov pod Radhoštěm – Přípravné ročníky ve městě existují při ZŠ praktické. V současnosti nenavštěvuje předškolní zařízení žádné dítě. Nejsou větší problémy s jejich začleněním.

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – přípravný ročník je zřízen pouze na Základní škole a Mateřské škole na Turkmenské ve Vsetíně. Tento ročník navštěvuje 15 dětí.

Tabulka č. 2 - Přehled vzdělávacích zařízení zřizujících přípravné ročníky

Název zařízení	Sídlo zařízení	Počet přípravných ročníků	Počet dětí, které se v nich vzdělávají
ZŠ a MŠ Turkmenská Vsetín	Turkmenská 1612, Vsetín 755 01	1	15

B. Základní vzdělávání

- **Zhodnocení průběhu zápisů romských dětí do ZŠ, uplatňování specifických praktik škol a školských poradenských zařízení**

Zlín – v případě zápisu romských dětí do ZŠ se jedná pouze o jedince, na některých školách nebylo u zápisu žádné romské dítě i několik let

Otrokovice – běžný průběh

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – zápisy dětí do ZŠ probíhají bez problémů

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – v roce 2011 proběhl zápis romských žáků do ZŠ a bylo uplatněno rovnoměrné zařazení těchto dětí do všech zdejších ZŠ

Kroměříž – zápisy do škol jsou standardní, nejsou činěny rozdíly

Holešov – Dle vyjádření ředitelky školy se Romové k zápisu nedostavili, takže je bude škola kontaktovat dodatečně. Do prvních tříd by měly být zapsány 3 děti. Dvě děti budou pravděpodobně opakovat 1. ročník. Romské děti jsou odesílány k vyšetření do PPP ke školní zralosti jednak na žádost rodičů, kteří požadují odklad nebo rovnou nástup do ZŠ praktické, částečně na doporučení školy.

Vsetín – Pokud hovoříme o romských dětech, které žijí v romské lokalitě a které se přednostně hlásí k povinné školní docházce na ZŠ Turkmenská, protože jinak označit dítě za romské nedovedeme, pak se již mnoho let za sebou dožadují jejich zákonní zástupci přijetí právě na této škole. Podle informací vedoucí PPP Zlínského kraje, pracoviště Vsetín, je však jejich intelekt posuzován velmi pečlivě a pouze dětem se skutečným mentálním postižením je vystaven dokument opravňující ředitele ZŠ Turkmenská k přijetí dítěte za žáka školy. Rodiče dětí, které jsou směřovány vzhledem k jejich schopnostem přijímat vzdělávání k zápisu do běžných ZŠ, se takovému postupu vehementně brání. Potvrzeno i

pracovnicemi Diakonie, valná většina jejich klientů, kterým bylo letos doporučeno dostavit se s dítětem k zápisu do běžné ZŠ, otevřeně prohlásila, že nikam nepůjdou bez ohledu na zákonnou povinnost. A je velmi pravděpodobné, že se skutečně k zápisu k základnímu vzdělávání nedostavili, tuto skutečnost však nelze nijak ověřit. Autorita školského zákona a důsledek jeho neplnění v této skupině obyvatel nehrají žádnou výchovnou roli.

Vlašské Meziříčí – Do základních škol jsou zapisovány děti bez rozdílu etnik, dle zájmu rodičů. Při hodnocení dětí u zápisu je užíváno pedagogických a psychologických technik v souladu s rovným přístupem ke vzdělání.

Rožnov pod Radhoštěm – Průběh zápisu romských dětí do ZŠ se ničím neliší od zápisu neromských dětí. Rodiče a děti mohou využívat odborných poradenských služeb pro výchovu a vzdělávání dětí a mládeže. Zařízení tohoto typu jsou PPP ve Valašském Meziříčí a výchovní poradci na školách. PPP pomáhá řešit výukové a výchovné problémy dětí předškolních zařízení, žáků ZŠ, středních a speciálních škol a školských výchovných zařízení. Pomáhá při profesionální orientaci a zajišťuje odborné pedagogicko-psychologické služby. Poskytuje také pomoc pedagogickým pracovníkům a výchovným poradcům.

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – Do základních škol praktických jsou ve Zlínském kraji důsledně zařazovány jen ty děti, které mají prokazatelně mentální postižení, bez ohledu na jejich národnost.

- ***Existence segregovaných romských základních škol s vysokým podílem romských žáků v kraji, postoj zřizovatelů a místních samospráv k tomuto problému. (je vyvíjena aktivita vedoucí k desegregaci?)***

Zlín – nemáme zkušenosti, takové školy v ORP Zlín neexistují

Otrokovice – nejsou

Vizovice – bez informací

Vlašské Klobouky – nemáme

Uherské Hradiště – nic podobného neregistrují na odboru školství

Uherský Brod – v našem městě neexistují takové ZŠ

Kroměříž – segregované romské školy nejsou zavedeny

Holešov – nemáme ve městě

Vsetín – Dle informací vedoucí PPP Zlínského kraje je pozice ZŠ a MŠ Turkmenská ve Vsetíně s orientací na romskou klientelu v rámci Zlínského kraje ojedinělá. Z dlouhodobých aktivit města, Charity, Diakonie i PPP je zřejmé a doložitelné dlouholeté úsilí o pravidelné začleňování dětí pocházejících z tohoto etnika do běžných škol bez viditelnějších výsledků. Jedná se o časově, personálně, finančně i právně nesmírně náročnou práci bez efektivních výstupů, neboť po několik generací naráží na nezájem rodičů dětí. Obáváme se, že tato skupina obyvatel Vsetína se za posledních 30 let naučila velmi obratně vyloženě požitkářsky využívat ve svůj prospěch nastavená pravidla vybudované záchranné sociální sítě založené na občanské solidaritě bez jakékoliv vůle plnit základní občanské povinnosti. Množící se medializované případy ve spojení s přílivem dalších prostředků do této oblasti může v bližší či vzdálenější budoucnosti gradovat do vyostřování antipatie v soužití většinového obyvatelstva, které se dostává do podřazené a velmi manipulovatelné role toho, kdo je povinen platit, s tímto menšinovým obyvatelstvem, které se díky léty uměle vyvolávanému postoji k romskému etniku stává tím, kdo si určuje pravidla.

Valašské Meziříčí – v ORP není segregovaná ZŠ

Rožnov pod Radhoštěm – Ve městě nejsou zřízeny romské ZŠ. Případy segregace nebyly zaznamenány.

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – Ve Zlínském kraji takovéto školy neexistují.

Krajská koordinátorka – Největší podíl romských dětí je na bývalých zvláštních školách ve Vsetíně, v Kroměříži, Rožnově pod Radhoštěm, Valašském Meziříčí a v Holešově.

Pouze ve Vsetíně se NNO snaží rodiče přesvědčit, aby dovedli k zápisu své dítě na klasickou základní školu. V jiných městech se tím nikdo nezabývá.

- **Zájem škol o využívání vyrovnávacích opatření dle ustanovení §1 odst. 1 vyhlášky č. 147/2011 Sb. (zejména zájem o využití asistentů pedagoga, propojení výuky s poradenskými službami, rozvoj alternativních programů ke zvýšení vzdělanostních šancí romských žáků – příklady dobré praxe v této oblasti); identifikace základních bariér, které školám ve využívání brání.**

Zlín – tyto služby jsou využívány školami, které navštěvují romští žáci a osvědčily se

Otrokovice – nejsou využívána

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – není potřeba

Uherské Hradiště – nic se neregistruje, nebylo nikdy třeba řešit problémy s Romy

Uherský Brod – ze strany zdejších ZŠ existuje velký zájem o využití asistentů pedagoga, existují bariéry v nedostatku prostředků k financování asistentů

Kroměříž – školy mají možnost využívat pomoc asistentů

Holešov – Asistentka pedagoga pracovala do konce kalendářního roku 2011. Od školního roku 2012 již toto místo nebylo vytvořeno. Výuka je posilována pomocí asistentky pedagoga, která je hrazena z dotace EU.

Vsetín – Školy zatím neměly potřebu takové podpůrné prostředky využívat. Za zmínku stojí velmi dobrá spolupráce ZŠ Sychrov a Luh, které byly velmi úzce navázány na péči pracovníků Charity. Tyto pracovnice chodily 2 až 3 roky doučovat romské žáky přímo do ZŠ, kde si pod jejich vedením žáci dělali domácí úkoly a připravovali se na vyučování. Aktivita Charity byla postupně utlumována pro zesilující nezájem rodičů až po úplné ukončení této činnosti. Je typické, že rodiče začali tuto vynikající činnost Charity bojkotovat i přes viditelné úspěchy jejich dětí ve vzdělávání. To nás vrací zpět k nutnosti přijmout závěr, že vzdělání necítí mnozí Romové jako potřebné a užitečné pro svůj život, jako premisu pro další úvahy o začlenění romského etnika mezi ostatní obyvatele našeho města.

Valašské Meziříčí – Školy využívají vyrovnávacích opatření – dotace na asistenty pedagoga, rozvojové programy. Příkladem dobré praxe je ZŠ Masarykova.

Rožnov pod Radhoštěm – Pro romské děti byla v ZŠ praktická zřízena funkce asistenta pedagoga. Provoz pracovního místa hradil Zlínský kraj. V současné době je asistentka na MD. Její činnost zastupují pracovníci o. s. ADOREA Vsetín.

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – ve Zlínském kraji máme na ZŠ 16 asistentů pedagoga. Nejvíce asistentů má ZŠ na Turkmenské ve Vsetíně – 7 asistentů.

Krajská koordinátorka – bez informací.

Tabulka č.3 Počet asistentů pedagoga a jejich financování v kraji v roce 2011

Počet asistentů pedagoga MŠ	Počet asistentů pedagoga ZŠ	Počet asistentů pedagoga SŠ	Výše dotace ze strany MŠMT na rok 2011 ²	Výše podpory programu ze strany kraje
0	16	0	2 036 219	0

- **Provázanost základního vzdělávání s mimoškolními aktivitami a se sociálními službami (např. dostupnost a provázanost programů doučování, dalších vzdělávacích, volnočasových a rozvojových aktivit, příklady dobré praxe v této oblasti)**

Zlín – školy umožňují zařazení romských dětí do mimoškolních aktivit, ale této nabídky je využíváno velmi málo

² Jedná se o dotační podporu krajů v rámci rozvojového programu MŠMT „Podpora financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním“.

Otrokovice – terénní služba rodinám s dětmi, nízkoprahové denní centrum pro děti a mládež

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – možnost mimoškolních aktivit žáků přímo ve škole, mimo školu, děti z romských rodin těchto možností málo využívají, možnost doučování v rámci aktivit pedagogů na škole

Uherské Hradiště – nebylo třeba řešit problémy

Uherský Brod – NZDM plní funkci mimoškolních aktivit a pomoci při doučování, s doučováním pomáhá SAS pro rodiny s dětmi a na požádání pedagogové jednotlivých škol

Kroměříž – je možné využívat kroužky ve středisku volného času, ve středisku výchovné péče

Holešov – Děti mají možnost využívat zájmové kroužky ve Středisku volného času. Za kroužky se ale musí platit, proto sem romské děti nedochází. Na III. ZŠ mají žáci možnost navštěvovat 12 kroužků, této možnosti ovšem nevyužívají.

Vsetín – doučování v době školního vyučování, volnočasové aktivity, využívají se dotace z různých titulů

Valašské Meziříčí – v rámci Charity je provozován klub Zeferino pro romské děti

Rožnov pod Radhoštěm – děti mají možnost využívat různé zájmové kroužky při SVC

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – Vzdělávací aktivity pro romské žáky organizuje Charita Vsetín, Charita Valašské Meziříčí, Diakonie Vsetín. Dostupnost aktivit je na dobré úrovni, pokud mají o tuto přípravu žáci zájem je realizována.

Krajská koordinátorka – Romské děti mimoškolních aktivit moc nevyužívají, jelikož ty aktivity, které se platí, jsou pro ně nedostupné. Činnosti, které jsou dotovány a pro děti jsou zadarmo, také moc nenavštěvují a to, pro špatnou dostupnost např. Vsetín – Poschlá, Holešov Všetuly – Bořenovská aj. Nejvíce dětí docházelo do romského sdružení Aver dživipen ve Vsetíně, jelikož pracovníky sdružení znali a měli k nim důvěru. Také měli ve sdružení kroužky, které děti bavily např. kroužek hraní na klávesy, PC, kroužek tance aj.

- **Existence problému předčasného odchodu romských žáků z procesu vzdělávání v kraji, identifikace příčin a jeho důsledků**

Zlín – nemáme zkušenosti

Otrokovice – ze ZŠ ne, ale ze středních škol odchází, často z touhy po samostatném životě

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – ZŠ dokončují všechny děti, studium učebních oborů zahajují cca 95%, ale ukončuje 80%

Uherské Hradiště – nebylo třeba řešit problémy

Uherský Brod – tento problém se ve městě nevyskytuje u ZŠ, zvyšují se však počty odcházejících dětí na středních školách, učilištích

Kroměříž – po ukončení základní školní docházky nemají děti zájem o pokračování ve studiu, absence potřeby vzdělávat se a získávat finanční prostředky vlastním přičiněním

Holešov – Spolupráce s PPP ukazuje, že odchod žáků na ZŠ praktickou bývá mnohdy neoprávněný. Samotní rodiče a pod jejich vlivem i děti chtějí ze ZŠ odejít, ale většinou není důvod. Pokud by plnily povinnosti spojené s výukou, určitě by dosahovaly lepších výsledků a následně i uplatnění na trhu práce. Lepším výsledkům jim brání nechuť k práci, vysoká absence, nestačí pak dohánět ani při individuálním programu zameškané učivo, než jej doženou, už zase chybí, celkový nezájem o výuku.

Vsetín – opakované odchody do zahraničí, často bez nahlášení této skutečnosti škole, nedodržení povinnosti nahlásit zahraniční školu, ve které plnili žáci povinnou školní docházku

Valašské Meziříčí – nezjištěno

Rožnov pod Radhoštěm – bez zkušeností

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – bez informací

Krajská koordinátorka – Pro romské rodiče není vzdělání prioritou, jsou přesvědčení, že kdyby jejich děti měly vysokoškolské vzdělání, stejně by patřily mezi nezaměstnané. Jejich život by se vyšším vzděláním stejně nezměnil. Romské děti odchází předčasně, jelikož nemají dobré školní výsledky (učivu nerozumí a nemá se s nimi kdo doma učit), chybí jim školní pomůcky a neunesou posměch spolužáků. Ve třídě jsou bez kamarádů a sami, leckdy i bez pochopení pedagogů. Po vzoru rodičů nevidí ve vzdělání žádné plus pro jejich další život.

- **Dostupnost programů na podporu návratu Romů bez potřebné kvalifikace do systému vzdělávání v kraji, příklady dobré praxe.**

Zlín – nemáme zkušenosti

Otrokovice – program MŠMT – podpora středoškolských studentů

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – podpora romských středoškoláků - MŠMT

Uherské Hradiště – nebylo třeba řešit problémy

Uherský Brod – jedná se o programy dostupné na úřadech práce

Kroměříž – programy pro osoby bez potřebné kvalifikace neexistují

Holešov – nemám informace

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – v rámci veřejné služby bylo v roce 2011 zaměstnáno 25 osob, z toho 3 Romové

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – bez informací.

Krajská koordinátorka – programy tohoto typu chybí.

- **Dostupnost kurzů na získání základního vzdělávání pro dospělé v kraji.**

Zlín – nemáme zkušenosti

Otrokovice – nevíme o tom

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – formou rekvalifikačních kurzů na úřadě práce, využíváno minimálně

Uherské Hradiště – nikdy nebylo třeba řešit problémy s Romy

Uherský Ostroh – jedná se o programy, které jsou dostupné na úřadě práce

Kroměříž – možnost ukončení základního vzdělání na střední škole

Holešov – žádné kurzy pro dospělé ve městě neprobíhají

Vsetín – Žádná ZŠ oficiálně nemá oprávnění na provozování kurzu pro základní vzdělávání, protože minimálně po dobu 10 let nebyl takový požadavek. Při vstupu na střední vzdělávání poskytovaly tyto kurzy střední školy neúspěšným žákům ZŠ. Pokud by se potřeba stala reálnou, bude individuálně řešena.

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – v případě zájmu platí vše jako pro ostatní populaci

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – Kurzy pro získání základního vzdělání se ve Zlínském kraji zřizují na ZŠ podle požadavků budoucích účastníků. Vzhledem k tomu, že se v posledních letech neobjevil žádný požadavek na doplnění základního vzdělání, momentálně tyto kurzy neprobíhají.

Krajská koordinátorka – bez informací.

C. Sekundární vzdělávání

- **Zhodnocení účasti romských studentů na středoškolském vzdělávání v kraji, identifikace překážek v přechodu ze ZŠ na SŠ**

Zlín – Z klasických romských rodin, nevíme o žádném SŠ studentovi. Ze strany romských rodičů a dětí není o studium na SŠ zájem, pro děti je často problém dokončit ZŠ. Z pěstounských rodin studovaly 3 romské děvčata.

Otrokovice – řádově se jedná o jedince, problémy – absence vzorů v rodině, nedostatečná motivace ze strany rodičů, tlak rodičů k tomu, aby děti nepokračovaly ve studiu s tím, že ani rodiče toto nikdy nepotřebovali

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – cca 95% studentů přechází ze ZŠ na studium učňovské školy, ale jen 80% z tohoto počtu studentů studium dokončí

Uherské Hradiště – nikdy nebylo třeba řešit problémy s Romy

Uherský Brod – Zájem z řad romských studentů existuje především do SOU stavebního – zedník, tesař nebo SOU zemědělského – opravář zemědělských strojů. Dále pak pekař, cukrář. Velké procento studentů však nedokončí přípravu na budoucí povolání z důvodu špatného prospěchu, finančních potíží rodičů, nezájmu rodičů podpořit vzdělání dítěte nebo přechází na jiný obor. V roce 2011 se jednalo o 11 studentů.

Kroměříž – není evidence

Holešov – nemáme žádného studenta

Vsetín – Překážky lze sledovat v nízké úrovni vědomostí ze ZŠ Turkmenská v porovnání s jinými ZŠ, míra domácí přípravy, kterou SŠ vyžadují je pro studenty nová a nepříjemná, evidence na ÚP pod vlivem rodiny, v případě dívek brzké rodičovské povinnosti, nezájem o další vzdělávání s ohledem na fakt, že vzdělání není prioritou, nepřátelské a cizí prostředí tvořené majoritou ve vzdělávací skupině.

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací o romských studentech

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KÚZK – V případě zájmu romského žáka je na většinu škol kraje přechod ze ZŠ bez problémů. Problémy se vyskytují při samotném studiu. V níže uvedených tabulkách jsou dotace v celkové částce 270 800 Kč. Z této podpory bylo vráceno 104 246 Kč.

Krajská koordinátorka – bez informací.

- **Dostupnost programů na podporu přestupu romských žáků ze ZŠ do SŠ v kraji (např. motivační a stimulační programy, programy přípravy na přijímací zkoušky, příklady dobré praxe)**

Zlín – není známo

Otrokovice – nejsou

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – příprava na přijímací zkoušky v rámci školy

Uherské Hradiště – nikdy nebylo třeba řešit problémy s Romy

Uherský Brod – Je zájem ze strany pedagogů ZŠ i SŠ o podporu talentovaných a prospěchově výborných žáků. Město se na těchto programech nepodílí.

Kroměříž – nejsou

Holešov – bez informací

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – nemáme žádné romské studenty

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – speciální přípravné programy nejsou, v případě zájmu o studium nabídne individuálně doučení škola, ve většině případů jsou romské děti přijaty.

Krajská koordinátorka – bez informací.

- **Výše finanční podpory romských žáků středních škol v kraji, počet přidělených stipendií v roce 2011, zhodnocení efektivity programu.**

Tabulka č.4 Podpora romských žáků středních škol v kraji za rok 2011

Kraj	1. kolo			Celková dotace
	Počet žádostí	Počet podpořených škol	Počet přidělených stipendií	
Zlínský		11	20	126 100

Kraj	2. kolo			Celková dotace
	Počet žádostí	Počet podpořených škol	Počet přidělených stipendií	
Zlínský		10	26	144 700

D. Terciární vzdělávání

- **Zhodnocení účasti romských středoškoláků ve vyšším odborném a vysokoškolském vzdělávání, identifikace nejzávažnějších bariér, které brání romským středoškolákům pokračovat ve studiu na VŠ.**

Zlín – v roce 2011 nebyl znám ani jeden případ romského VOŠ či VŠ studenta. Platí to, co u SŠ

Otrokovice – v případě možnosti podporovaného studia nebyla podpora rodiny ke studiu

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – v současné době máme jednu romskou studentku na střední škole, která má zájem o pokračování na VOŠ či VŠ

Uherské Hradiště – nebylo třeba řešit problémy s Romy

Uherský Brod – nebyl zaznamenán případ vysokoškoláka

Kroměříž – bez informací

Holešov – nemáme romské vysokoškoláky, ani středoškoláky

Vsetín – překážkou pro vysokoškolské studium je absence maturity

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – nemáme takového studenta

Odbor školství, mládeže a sportu KÚZK – Nepatří do působnosti kraje.

Krajská koordinátorka – Ve Zlíně máme dvě romské dívky vysokoškolačky. Obě jsou zaměstnané tak, že podnikají. Jedna podniká v oblasti pohostinství a druhá v oblasti reklamy. Podnikají z toho důvodu, že práci nemohly sehnat. Tato informace mezi Romy nepůsobí dobře, jelikož je to nemotivuje k dosažení vyššího vzdělání.

- **Dostupnost programů na podporu přestupu a setrvání romských středoškoláků na VOŠ a VŠ, identifikace příkladů dobré praxe v této oblasti.**

Krajská koordinátorka – Programy tohoto typu v kraji nemáme.

4. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI ZAMĚSTNANOSTI

- **Zhodnocení pozice Romů na trhu práce ve srovnání s celkovou situací na trhu práce v kraji; celková míra nezaměstnanosti v kraji a kvalifikovaný odhad specifické míry nezaměstnanosti Romů v roce 2011, identifikace základních bariér, které brání Romům participovat na trhu práce**

Zlín – ÚP nesleduje uchazeče o zaměstnání podle národnosti, ale snažili se o odhad. Ve Zlíně je na úřadu práce v evidenci uchazečů o zaměstnání cca 45 mužů a 25 žen. Odhad počtu Romů, kteří byli zařazeni do poradenských programů jsou 6 mužů a 2 ženy. Do projektů ESF bylo zařazeno cca 2, do individuálního akčního plánu bylo zařazeno 38 Romů.

Otrokovice – ÚP kategorii romských občanů nesleduje. Odhadem je ale jedná o cca 11 Romů v evidenci. Mezi základní bariéry patří – nízká úroveň vzdělání, časté zdravotní problémy bránící vykonávání určité práce, zejména fyzicky namáhavé, které by pro tuto kategorii občanů byly vhodné z hlediska kvalifikace i poptávky zaměstnavatelů. Základní otázkou je ochota pracovat.

Vizovice – Odhadem 2 Romové na úřadu práce, další se odstěhovali k příbuzným mimo obec, nejsou o nich žádné informace.

Valašské Klobouky – ÚP nevidují Romy, ze zkušeností víme, že mezi Romy je 90% nezaměstnanost, překážky jsou nedostatek pracovních míst, nedostatečné vzdělání Romů, nízká motivace se zaměstnat a dlouhodobá nezaměstnanost u Romů.

Uherské Hradiště – ÚP neviduje uchazeče podle národnosti, proto nemůžeme uvést žádné údaje, týkající se tohoto etnika

Uherský Brod – Nezaměstnanost u romské menšiny je cca 90% z počtu 47 osob. Mezi bariéry patří nezáměr zaměstnavatelů, chybějící kvalifikace, chybějící pracovní návyky, souběh práce na černo a pobírání sociálních dávek.

Kroměříž – úřady práce nevedenou oddělenou evidenci romské populace

Holešov – V roce 2011 v evidenci ÚP cca 19 Romů. Odhaduji dle příjmení, mají nízké vzdělání a nemají pracovní návyky.

Vsetín – úřad práce neposkytl informace

Valašské Meziříčí – Téměř 100% nezaměstnanost v romské menšině. Největším problémem je stávající legislativa, která neměla účinné mechanismy pro začlenění romské menšiny do pracovního procesu. Např. institut veřejné služby nebyl do konce roku 2011 povinnou aktivitou klienta, byl postaven na jeho dobrovolnosti. Dalším velkým problémem je nízká vzdělanost Romů.

Rožnov pod Radhoštěm – úřady nerozlišují podle národnosti

Krajská koordinátorka – K 31. 12. 2011 bylo na kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR ve Zlínském kraji evidováno celkem 29 418 uchazečů o zaměstnání a míra nezaměstnanosti dosáhla hodnoty 9,4. Míra nezaměstnanosti ve Zlínském kraji byla vyšší, než celorepubliková míra nezaměstnanosti, která ke stejnému datu dosáhla hodnoty 8,6. Míra nezaměstnanosti se v průběhu prosince zvýšila ve všech okresech Zlínského kraje. Okresem s nejvyšší mírou nezaměstnanosti byl na konci prosince okres Vsetín s mírou nezaměstnanosti 10,75. Nejnižší míra nezaměstnanosti je naopak v okrese Zlín a to 7,85. Odhad nezaměstnanosti v romské menšině je ve Zlínském kraji cca 90%. Většinová společnost tvrdí, že Romové nechtějí pracovat. Jedná se o paušalizování, jelikož při své práci se setkávám s tím, že Romy zaměstnavatelé do práce nechtějí. Stále existují výmluvy typu „už je místo obsazeno, zeptejte se příští měsíc, já vám zavolám“ atd. Romové určitě

mají nízké vzdělání, zdravotní omezení, ale ve velké míře funguje skrytý rasismus ze strany zaměstnavatelů. Mimo to je také velice omezený počet pracovních míst a s nízkou kvalifikací téměř žádné. Určitě se najdou Romové, kteří pracovat nechtějí zrovna tak, jako ve většinové společnosti, ale nelze paušalizovat. V neposlední řadě je velikou překážkou k práci některých Romů exekuce. Pokud by si našli práci, tak jim exekutoři zabaví plat a opět budou bez finančních prostředků. Na druhou stranu je možné tvrdit, že Romové pracovat umí, jelikož pokud se jedná o práci na černo, tak pracují velmi tvrdě a spolehlivě.

- **Zapojení Romů do aktivní politiky zaměstnanosti; nejčastěji využívané nástroje APZ ve vztahu k této cílové skupině, jejich praktický dopad na pozici Romů na trhu práce.**

Zlín – Do programu APZ nebyli tito občané zařazeni, účastnili se pouze poradenských aktivit. Dva Romové byli zapojeni do projektu ESF.

Otrokovice – Vzhledem k tomu, že v okrese Zlín není problematika nezaměstnanosti příliš aktuální, zvláště pro tuto skupinu osob není připravován žádný program. Tito občané nebyli zařazeni do žádného programu APZ, ani poradenství. Pouze s 5 občany byl uzavřen individuální akční plán.

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – rekvalifikace, po absolvování je problém s nalezením vhodného zaměstnání, veřejná služba

Uherské Hradiště – z APZ jsou pro Romy nejvhodnější poradenské programy jako bilanční diagnostika, job-kluby, rekvalifikace, veřejně prospěšné práce a společensky účelná místa

Uherský Brod – Rekvalifikační kurzy, které však většinou ztroskotají na nezvládnutí kurzů nebo na nezájmu zaměstnavatelů o Romy. Dále se jedná o veřejnou službu, která byla velmi žádaná u Romů.

Kroměříž – AZP nejsou ve vztahu k Romům uplatňovány, možnost je u VPP

Holešov – veřejně prospěšné práce, částečné zlepšení pracovních návyků, o VPP Romové jeví zájem, všichni uspokojeni být nemohli

Vsetín – ÚP neposkytl informace

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – Hlavním důvodem je ztráta motivace, Romové po neúspěšných pokusech snahu vzdávají.

- **Realizace jiných programů na podporu zaměstnanosti Romů a jejich poskytovatelé (např. poradenské programy NNO, podporovaná pracovní místa), příklady dobré praxe.**

Zlín – individuální akční plány jsou uzavírány se všemi uchazeči s délkou evidence nad 5 měsíců, jejich efekt je pro různé kategorie uchazečů jiný

Otrokovice – nejsou známy

Vizovice – v obci není třeba

Valašské Klobouky – jednání se zařízeními a organizacemi o možnosti zaměstnat romské občany na VS, VPP, poradenství v oblasti návratu na trh práce

Uherské Hradiště – žádné specifické programy na podporu zaměstnanosti Romů nebyly realizovány

Uherský Brod – NNO takové programy nenabízí, organizační složka města – Místní hospodářství má silnou poptávku, ze strany Romů o zaměstnání, bariérou je absence pracovních návyků u Romů

Kroměříž – mají možnost se účastnit rekvalifikačních kurzů

Holešov – nemáme

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – informace za rok 2011 chybí

Rožnov pod Radhoštěm – nemáme

Krajská koordinátorka – Žádné programy tohoto typu ve Zlínském kraji nemáme. Poradenství v oblasti zaměstnanosti poskytují úřady práce.

- **Využití veřejné služby ve vztahu k Romům v kraji - zkušenosti poskytovatelů, zhodnocení dostupnosti VS pro romské příjemce pomoci v hmotné nouzi, identifikace základních problémů při využívání tohoto nástroje v praxi, příklady dobré a špatné praxe v této oblasti)**

Zlín – Veřejnou službu byly v roce 2011 oprávněny zřizovat pouze obce. I zde je obtížné určit, kdo je Rom a kdo ne. Z toho, co víme, se jí ve Zlíně pravidelně zúčastňovali 2 až 3 Romové. Celkem jich v roce 2011 pracovalo na VS asi 5 osob.

Otrokovice – V roce 2011 město veřejnou službu nemělo, pokud by uchazeči romské národnosti splňovali podmínky zařazení do veřejné služby, určitě jim bude v roce 2012 nabídnuta. Zatím pro ně nabídku nemáme.

Vizovice – 0 osob

Valašské Klobouky – veřejná služba, možnost výkonu pro všechny romské občany, využívána cca z 50%

Uherské Hradiště – bez informace

Uherský Brod – velký zájem ze strany Romů a motivace ke zvýšení dávek, potíže s pracovními návyky, zdravotní omezení některých osob, nabídka VS byla široká

Kroměříž – veřejná služba ve městě fungovala, dostupnost byla pro všechny uchazeče

Holešov – VS pod městem, byla využívána

Vsetín – veřejná služba je realizována VKCI o.p.s. a je ze strany Romů využívána

Valašské Meziříčí – dobrovolnictví v klubu Zeferino, veřejná služba u Technických služeb města polovina míst byla obsazena Romy, pracovali 20 nebo 30 hodin za měsíc

Rožnov pod Radhoštěm – veřejná služba funguje již 3 roky

Krajská koordinátorka – téměř všechna města s rozšířenou působností měla zřízenou veřejnou službu mimo Otrokovice. Nejvíce tato možnost byla využívána v Uherském Brodě, Holešově a Rožnově pod Radhoštěm.

- **Využití sociální ekonomiky jako nástroje řešení nezaměstnanosti Romů v kraji, dostupnost těchto aktivit v kraji, příklady dobré praxe**

Zlín – neexistuje

Otrokovice – není

Vizovice – nemáme

Valašské Klobouky – nerealizují se

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – bez informací

Kroměříž – sociální ekonomika jako nástroj nezaměstnanosti Romů ve městě není

Holešov – zaměstnávání na VPP (10 Romů), zaměstnávání byli přednostně, na VS nebyl ani jeden Rom

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – v rámci VS byli zaměstnání 3 Romové

Krajská koordinátorka – sociální ekonomika jako nástroj řešení nezaměstnanosti Romů ve Zlínském kraji není zřízena.

- **Výskyt diskriminace na trhu práce a způsoby jejího řešení v kraji (zájem romských obětí o řešení problému, aktivita a postoj odpovědných veřejných institucí k jejímu řešení, popř. dostupnost jiného alternativního antidiskriminačního programu, příklady dobré a špatné praxe)**

Zlín – Romové sami diskriminaci zmiňují. Často však za nechutí zaměstnavatelů zaměstnávat Romy stojí špatné zkušenosti s nimi v minulosti (nebo obavy z možných problémů), rasový podtext zde spíše není. Rovněž často užívají tohoto termínu Romové, kteří o práci opravdový zájem nemají, a tímto ho maskují.

Otrokovice – Romové diskriminaci zmiňují okrajově, odmítají být konkrétní a poukázat na konkrétní firmu, člověka či instituci.

Vizovice – v rámci poradenství řešíme běžné záležitosti, nikdo se na nás neobrátil ve věci diskriminace

Valašské Klobouky – diskriminace nám není známa

Uherské Hradiště – nesetkali jsme se s tím

Uherský Brod – V roce 2011 přetrvával nezáměr státních i soukromých firem o Romy, terénní pracovník vyjednal s představiteli města nabídku pracovní síly z řad romských občanů pro zakázky města, obdržel příslib.

Kroměříž – diskriminace Romů nebyla zaznamenána

Holešov – nejde o diskriminaci ze strany zaměstnavatelů, ale mezi romskou menšinou je nezaměstnanost z nedostatku pracovních příležitostí na trhu práce, nesplňují kvalifikační požadavky

Vsetín – neevidujeme

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – nejsou známy žádné případy diskriminace na trhu práce

Krajská koordinátorka – Velmi často se setkávám se stížnostmi ze strany Romů, že se byli ucházet o práci a bylo jim sděleno, necht' se dostaví. Při osobním jednání jim zase bylo sděleno, že místo je již obsazené a to během 2 hodin, než se celá akce zrealizovala. Sama jsem volala na několik volných míst, kde jsem dopředu sdělila, že se jedná o romské uchazeče. Bylo mi sděleno, že volná místa již nejsou. Možná některý zaměstnavatel má špatné zkušenosti se zaměstnáním Roma, nelze však paušalizovat, a to se bohužel děje ve velké míře. Diskriminace se neřešila, jelikož ani jeden zaměstnavatel nesdělil, že romské uchazeče nepřijímá. Vždy to bylo odmítnutí pro obsazení místa jiným uchazečem.

- **Alternativní zdroje obživy romských domácností**

Zlín – nejružnější typy dávek (nejčastěji státní sociální podpory, hmotné nouze, důchodového pojištění aj.), práce na černo, zadlužování se, drobná majetková trestná činnost

Otrokovice – Typicky je aspoň jeden člen širší rodiny v zahraničí, odkud posílá peníze na účet v ČR, která je zde využíván k obživě, event. zprostředkovává příležitostnou práci v zahraničí pro zbytek rodiny. Někteří se žijí převozem aut ze zahraničí.

Vizovice – Není jasno, co se myslí pojmem alternativní zdroj obživy. V obci se Romové žijí prací, pobírají starobní důchod nebo sociální dávky.

Valašské Klobouky – živnostenská činnost, stánkový prodej

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – je známo, že část Romů je sezónně zaměstnána u stavebních firem na černo a souběžně pobírají dávky v pomoci v hmotné nouzi

Kroměříž – bez informací

Holešov – sběr železného šrotu, sběr jiných materiálů, které se dají zpeněžit, drobná kriminalita - krádeže

Vsetín – práce na černo, sběr šrotu, trestná činnost

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – sociální dávky, příležitostné brigády, práce na černo, drobné krádeže

Krajská koordinátorka – Určitě se vyskytuje v romské menšině drobná kriminalita, krádeže kovů a železa, majetková trestná činnost. Také je využívána práce na černo. Nikterak však ve velké míře, jak také zaznívá ze strany policie.

5. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI BYDLENÍ

- **Popis bytové situace Romů v kraji.**

- 1) **dostupnost bydlení pro tuto cílovou skupinu, jeho kvalita a cena;**

Zlín – Město přiděluje byty dle bodového hodnocení z pořadníku žadatelů o městský byt. Výše nájemného v letošním roce činí u standardních bytů 79,53 Kč/m² a u bytů se sníženou kvalitou pak 71,08 Kč/m², nevymezujeme, jestli je to romská nebo smíšená rodina, vždy je rozhodující počet bodů. V případě, že nejsou žadateli o městský, byt mají možnost se hlásit na zadlužené byty do nájmu s postoupením pohledávky.

Otrokovice – stejné podmínky jako pro ostatní populaci

Vizovice – Romové bydlí převážně ve vlastních domech či bytech, jedna rodina je v náhradním ubytování.

Valašské Klobouky – Polovina romských občanů bydlí ve vlastním domě, jsou zde malé prostory pro velký počet lidí, potřebná úroveň údržby u těchto domů je nízká z důvodu nedostatečných finančních prostředků obyvatel, zvyšující se náklady na energie. Druhá polovina bydlí v nájemních bytech, kde výše nájmu ne asi v 60% vysoká – nelze zohledňovat při posuzování dávek hmotné nouze (doplatek na bydlení), smlouvy jsou předkládány na dobu určitou, nájemcům není umožněno pronajimateli přihlášení k trvalému pobytu. Z toho důvodu nemohou dosáhnout na dávku státní sociální podpory – příspěvek na bydlení, v mnoha případech pronajimatelé požadují složení kauce za nájem ve výši 2 až 3 měsíční výše nájmu, tyto finanční prostředky občané nemají k dispozici.

Uherské Hradiště – Město nabízí do nájmu byty s vyšší nájemného v rozmezí od 36,- Kč/m² až po 70,- Kč/m² s tím, že nerozlišuje, zda budoucí nájemci pochází z menšinové populace nebo většinové populace. Všechny byty jsou ve standardu.

Uherský Ostroh – Na ulici Větrná, Vazová a menší část romských obyvatel žije v pronájmech bytových domů ve městě a někteří ve vlastních rodinných domcích.

Kroměříž – Romové bydlí většinou v nájemních bytech, ubytovnách, domech zvláštního určení a v domech v osobním vlastnictví. Poměrně velká část Romů bydlí v bytech, které jsou pod správou majetku města. Byty jsou přidělovány dle pravidel stanovených bytovou komisí na základě žádostí, bez ohledu na etnický původ. Nájemné se pohybuje cca 3 000 Kč, kvalita městských bytů je standardní. Nájemné na ubytovnách se pohybuje okolo 3 000 Kč + služby spojené s bydlením cca 2 000 Kč. Úhrada za azylové domy činí 2 000 Kč až 3 000 Kč.

Holešov – Velká část Romů žije v městských bytech v různých částech města. Nemají vlastní byt či dům. Na ulici Bořenovská bylo v roce 2010 vybudováno 17 jednopodlažních bytů tvořících po obou stranách uzavřenou zástavbu nízkorozpočtového bydlení. Majitelem pozemku je investor a to město Holešov. V této lokalitě platí za byt 2+kk nájem ve výši 1 000 Kč měsíčně a v bytech 3+kk je nájemné 1 500 Kč měsíčně. V této lokalitě bydlí 10 romských rodin. Zástavba je rozdělená do 4 bloků mající několik bytových jednotek.

Vsetín – Při obsazování městského bytového fondu se řešení bytových záležitostí občanů řídí platnými pravidly, ve kterých nejsou cílové skupiny romského, nebo neromského původu rozlišeny.

Valašské Meziříčí – Ve městě bydlí Romové převážně v obecních bytech I. kategorie o velikosti 1+0. O nájemní byty žádají na základě žádostí o nájemní byt a jsou zařazeni do pořadníku na byt. Lhůty pro přidělení bytu se pohybují v rozmezí od 1 do 3 let při splnění obecných podmínek daných směrnicí města. Romové mají dluhy na nájmech a službách s tím spojených. Nejvíce jich bydlí v ulicích Zašovská, Jičínská a Schlautauerova.

Převážná většina těchto bytů je přelidněná a děti nemají ani svoji postel, ani prostor k učení. Průměrná cena za m² se pohybovala v roce 2011 cca 58 Kč

Rožnov pod Radhoštěm – Romové většinou bydlí v městských bytech 1+1 nebo 2+1. Někteří vlastní byty 3+1, které jsou jejich osobním majetkem. Byty jsou zrekonstruované a udržované. V případě podání žádosti o pronájem městského bytu jsou pravidla pro všechny občany stejná. V případě, že je k dispozici volný byt k přidělení, zhodnotí se dle pořadníku seznam možných nájemců z řad žadatelů o byt. Dle skutečného stavu stávajícího bydlení uchazečů doporučuje bytová komise byt přidělit vybranému žadateli.

Krajská koordinátorka – Ve Zlínském kraji jsou města či obce, ve kterých Romové bydlí ve velmi špatných podmínkách. Bydlení je nevyhovující jak po stavební stránce, tak i po stránce kvality bydlení. Byty či domky jsou mokré a plesnivé. V Holešově ve vyloučené lokalitě Bořenovská bydlí 10 romských rodin. V zimě je toto bydlení naprosto nevyhovující. Mrazem nešly otevřít dveře, které byly i zevnitř obaleny námrazou. Sníh zavál byty do půlky oken a v bytech byly u země 4°C tepla. Na zemi spí děti kvůli nedostatku místa. Plastové bydlení rychle vymrzá, a když došlo k vypnutí el. proudu, tak rodiny zapnuly např. kamna či ohřívače, aby bylo v bytech teplo. Tím dochází k navýšení spotřeby elektrické energie, která je v současné době nejdražší energií. Město Kroměříž mělo v jednacím řádu Bytové komise Rady města Kroměříže diskriminační podmínky ve znění „s podáním žádostí o městský byt je povinen žadatel zaplatit náklady spojené s administrací žádosti a to ve výši 500 Kč na účet města“. Toto nebylo v souladu se zákonem a po dohodě s představiteli města od tohoto upustili. Ve Zlíně požadují finanční dar městu ve výši 1 000 Kč, který přinese žadateli plusové body pro umístění v pořadníku na přidělení bytu. Kdo dar neposkytne, nezíská toto bodové zvýhodnění. Prostorově vyloučené romské lokality máme ve Vsetíně – lokalita Poschlá a v Holešově – lokalita Bořenovská. Sociálně vyloučení žijí Romové téměř v každém městě v kraji.

2) identifikace základních překážek, které brání Romům v přístupu ke standardnímu bydlení;

Zlín – Nejsou známy překážky, snad jen požadavky na více metrážní byty, pro vícečlenné rodiny, kterých má ovšem město málo. Např. startovací byty jsou přidělovány o velikosti 1+kk s výměrou cca 35 m².

Otrokovice – ve městě u Romů nedošlo ke ztrátě bydlení, rizika všeobecně platná, dluhy na platbách za bydlení

Vizovice – ve městě neexistují překážky

Valašské Klobouky – nízké příjmy obyvatel, obavy pronajímatelů z nesplacení povinných nákladů na bydlení

Uherské Hradiště – Jedním z hledisek pro posuzování žádosti o nájem bytu je také zda nájemce nedluží městu např. za popelnice, pokuty atd., což je překážkou, dalším hlediskem je, zda žadatel je schopen platit nájemné a služby s tím spojené.

Uherský Brod – jedná se zejména o neplacení pravidelných úhrad na nájmu, zadluženost z předchozího bydlení, porušování domovního řádu, nedostatek finančních prostředků

Kroměříž – nedostatek finančních prostředků

Holešov – nedostatek finančních prostředků, město má omezenou kapacitu nájemních bytů, většina bytů byla již prodána nájemníkům za odhadní ceny

Vsetín – dluhy, v některých případech způsob života a užívání bytů

Valašské Meziříčí – nezaměstnanost, nedostatek finančních prostředků, neefektivní hospodaření s penězi, zadluženost, nevzdělanost

Rožnov pod Radhoštěm – Vysoká cena soukromých bytů ve vztahu k příjmům jednotlivých rodin, nejistota zaměstnání a splácet příp. hypotéku při pořízení vlastního bydlení. Celková finanční situace spojená s nedostatkem volných městských bytů.

Krajská koordinátorka – Nejčastějším problémem ztráty bydlení jsou dluhy na nájemném a službách s tím spojených. Některé rodiny jsou zadluženy všeobecně a při splácení částek lichvářům nemají finanční prostředky na placení nájmu. S neplacením nájmu souvisí také v některých případech devastace bytů. Pokud mají rodiny domluvený splátkový kalendář, tak jej nedodržují, a to obzvláště tam, kde nepůsobí terénní pracovník. Romské rodiny jsou početné a téměř všechny peníze jdou na stravu. Ostatní jde stranou.

3) nejčastější příčiny ztráty bydlení (např. neoprávněné užívání bytu, dluhy na nájemném):

Zlín – porušování dobrých mravů v domech a neplacení nájemného, nenahlášení dalších osob v bytě

Otrokovice – nedošlo ke ztrátě bydlení

Vizovice – o bydlení přišla zatím jen 1 osoba a to díky vlastnímu zadlužení

Valašské Klobouky – neschopnost hradit náklady spojené s bydlením a zadluženost

Uherské Hradiště – dluh na nájemném a službách s tím spojených, hrubé porušování nájemní smlouvy zejména opakovaným rušení nočního klidu, závažným porušováním domovního řádu

Uherský Brod – dluhy na nájemném, elektřině, plynu, neshody se spolubydlicími, nezaměstnanost, návykové látky

Kroměříž – neexistence nájemní smlouvy, dluhy na nájmu a službách s tím spojených

Holešov – dlouhodobé neplacení nájemného a nesplácení splátkových kalendářů. Romové začnou řešit dluhovou problematiku až když už je situace vyhrocena a pak je již většinou neřešitelná

Vsetín – neplacení nájemného a služeb s tím spojených

Valašské Meziříčí – neefektivní hospodaření s penězi, nezaměstnanost, zadluženost

Rožnov pod Radhoštěm – neplatičství a nedodržování nájemních podmínek.

Krajská koordinátorka – V největší míře se jedná o neplacení nájemného a služeb s tím spojených. Rodiny jsou bez zaměstnání již několik let a nemohou si dovolit pořídit vlastní bydlení. Nikdo jim nedá půjčku ani hypotéku. Z dávek hradí především stravu.

4) strategie romských rodin při řešení obtížné bytové situace, zejména po ztrátě bydlení (specificky zhodnotit vliv problému na migraci romských domácností v rámci kraje):

Zlín – sestěhovávání se k příbuzným a vyhledávání lokalit, kde je více romských rodin v nájmu

Otrokovice – zatím nedošlo ke ztrátě bydlení, ale rodiny drží při sobě a dá se předpokládat, že by došlo k jejich sestěhovávání do levnějších typů bydlení

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – sestěhovávání více rodiny dohromady, migrace do zahraničí, problém s bydlením však po návratu ze zahraničí přetrvává

Uherské Hradiště – ve městě není romská menšina zastoupena v takové míře, aby se dal objektivně posoudit vliv problému na migraci romských domácností

Uherský Brod – pomoc hledají u svých blízkých, známých, rychlé půjčky, někteří se snaží sjednat si splátkový kalendář na dlužné částky

Kroměříž – využívání ubytoven, azylových domů, sestěhování k příbuzným

Holešov – romské rodiny nemají zájem o ubytování v azylových domech, různě přebývají u příbuzných a stěhují se po městě, toto však omezuje i jejich příbuzné, kteří jim přímo neřeknou, že je to obtěžuje, ale dochází k různým konfliktům, jelikož je v malometrážních bytech velká koncentrace osob s dětmi

Vsetín – odchod do zahraničí

Valašské Meziříčí – Sestěhovávají se do bytů k rodině, ve kterých je nájemné a služby uhrazené. Dochází tak k přelidnění v bytech, děti nemají vlastní postel ani prostor k učení. Stále častěji se po vystěhování z bytu ocitají celé rodiny na ubytovnách nebo matky s dětmi v azylových domech a otcové na ubytovnách. V individuálních případech dochází k migraci jednotlivých rodin do Anglie.

Rožnov pod Radhoštěm – Býdlení u příbuzných a známých, využívání náhradního bydlení u soukromých osob v rodinných domcích, bytech, ubytovnách či azylových domech.

Krajská koordinátorka – Rodiny bez přístřeší nejprve využijí možnosti ubytování u svých příbuzných, které se tímto také zadluží a dostanou se do tíživé situace díky této skutečnosti. Potom hledají volné místo v ubytovnách či podnájem, která ovšem dostanou velmi těžší vzhledem k tomu, že Romové nemají na zaplacení 3 měsíčního nájemného ve formě kauce. Azylového bydlení téměř nevyužívají, raději odejdou do ciziny, jelikož se nechtějí manželé rozdělit.

5) výskyt specifických praktik pronajímatelů a dalších subjektů na trhu s byty při jednání s romskými zájemci o bydlení či nájemci (např. řízené sestěhování romských rodin ze strany místní samosprávy; zřizování spádových „romských“ ubytoven; výskyt diskriminace na trhu s byty; příp. jiné jednání, které je v rozporu s dobrými mravy).

Zlín – Město nemá zájem sestěhovávat Romy do jedné lokality, spíše má zájem byty přidělovat v různých lokalitách. Bohužel sami Romové různými výměnami bytů mají zájem o sestěhování do jedné lokality např. Obeciny ve Zlíně, kde má město 12 domů o 8 až 11 bytech spíše malometrážních a následně požadují sloužení dvou bytů z důvodu nevyhovujících malých prostor pro početné rodiny.

Otrokovice – nejsou

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – město nepraktikuje

Uherské Hradiště – Ve městě je romská menšina zastoupena v malé míře, žádné sestěhování romských rodin do ubytoven atd. na území města neprobíhá. Ze strany pronajímatele města je podmínka placení nájemného a dodržování podmínek vyplývající z nájemní smlouvy uplatňována nediskriminačním způsobem vůči všem nájemníkům stejně.

Uherský Brod – Existuje ubytovací zařízení Větrná a Vazová. Město s těmito žadateli uzavírá krátkodobé nájemní smlouvy. Pokud nastanou problémy s úhradami nájmu, pak město neprodlouží nájemní smlouvu. Zřizování spádových romských ubytoven nemáme a vyskytuje se jen odmítavý postoj neromských obyvatel k sestěhování romských obyvatel.

Kroměříž – romské ubytovna na území nejsou, Romové jsou začleněni mezi majoritu, praktiky pronajímatelů bytů v osobním vlastnictví nelze posoudit

Holešov – Pronajímatelé bytů se obávají pronajmout byt Romům, mají obavy z neplacení nájemného a velké koncentrace Romů v bytech, devastace bytů a problémů se sousedy.

Vsetín – Bylo zaznamenáno několik případů ze strany pracovníků realitních kanceláří, že podnájem Romům neposkytují, tato informace byla zdůvodněná tím, že majitel daného bytu si Roma jako podnajíjemníka nepřeje. Občas se také stává, že na domluvenou schůzku k prohlídce bytu se na určené místo nikdo z realitních kanceláří nedostaví a pokud je poté ihned kontaktován telefonicky, je mu sděleno, že byt již není volný. Na druhou stranu někteří majitelé jsou ochotní byt pronajmout komukoliv bez ohledu na národnost.

Valašské Meziříčí – Sestěhování romských rodin se týká města v posledních 5 letech a to zejména do ulic Zašovská, Schlattauerova a Jičínská. Předražené ubytovny a v menší míře předražené nájemní bydlení u vlastníků bytů.

Rožnov pod Radhoštěm – neexistuje

Krajská koordinátorka – Z velmi bohatých zkušeností koordinátorky vyplývá, že velikou roli při hledání podnájmu přes realitní kanceláře či soukromé osoby hraje národnost a barva kůže. Romové podnájem shání velmi těžko. Na trhu s byty jsou diskriminováni. I když pronajímatelé nemají žádné zkušenosti s romskými občany, tak k nim přistupují velmi obezřetně a převážně odmítavě.

- ***Existence komplexního systémového řešení bytové otázky a revitalizace sociálně vyloučených romských lokalit v kraji a obcích (např. programy v rámci IPRM, jiné strategie rozvoje obcí či kraje zaměřené i na oblast bydlení, míra využití dotační podpory z evropských strukturálních fondů, ze Státního fondu rozvoje bydlení či z jiných dotačních programů).***

Zlín – klasická vyloučená romská lokalita ve Zlíně neexistuje, bytové otázky jsou řešeny u všech občanů města stejným způsobem

Otrokovice – Existence komplexního systémového řešení bytové otázky řeší Pravidla pro pronajímání městských bytů, využívají se dotace. Otázky a revitalizace sociálně vyloučených romských lokalit v obcích nejsou.

Vizovice – vyloučené lokality nemáme

Valašské Klobouky – komplexní systémové řešení bytové otázky ve městě není dořešeno, řada obcí využívá dotačních programů pro oblast bydlení

Uherské Hradiště – město žádnou vyloučenou lokalitu nemá

Uherský Brod – Město má k dispozici vlastní ubytovací zařízení pro nízkopříjmové domácnosti na ul. Vazová s kapacitou 8 pokojů. Využíván byl v roce 2011 pro klienty dávek v hmotné nouzi i institut zvláštního příjemce ze strany pronajímatelů nájemního bydlení.

Kroměříž – Byty v majetku města jsou postupně revitalizovány, jsou využívány dotační tituly z evropských strukturálních fondů, rovněž dochází k revitalizacím celých sídlišť. Zde jsou pak nové možnosti k využívání volného času dětí, sportoviště, specifické herny, kluby aj.

Holešov – bez informací

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – Ve městě schází sociální bydlení, kde by mohli Romové bydlet za jasně daných podmínek a kde by museli dodržovat daná pravidla jako podmínku k setrvání v bydlení. Město nemá, ani nepřemýšlí o prostupném bydlení. Přestože je bytová otázka ve městě řešena nesystémově a nahodile v podobě ubytoven, azylových domů pro matky s dětmi, domů na půl cesty a nájemními byty, je město schopno se o své romské občany postarat a bydlení dopovídající jejich aktuální situaci, ve většině případů řešit.

Rožnov pod Radhoštěm – neexistuje

Krajská koordinátorka – Systémové řešení situace v sociálně vyloučených lokalitách směřující k jejich revitalizaci neexistuje.

- ***Dostupnost sociálních forem bydlení pro nízkopříjmové romské domácnosti, jejich poskytovatelé, využití dalších nástrojů či programů ke zvýšení udržitelnosti bydlení (míra využívání institutu zvláštního příjemce ze strany pronajímatelů, existence prostupného bydlení, doprovodné integrační sociální programy zaměřené na rozvoj kompetencí potřebných pro hledání a udržení si bydlení, program domovník, příklady dobré a špatné praxe v této oblasti).***

Zlín – Byty nejsou přidělovány dle příjmové situace občanů. Výjimkou jsou byty v domech s pečovatelskou službou, kde je výrazně nižší nájemné a navíc jsou malometrážní. Při splnění kritérií na ně časem dosáhne každý občan města. Bydlí v nich i romští senioři. Stejně tak je to se startovacími byty pro mladé rodiny, které sice nejsou cenově zvýhodněné, ale zato jsou velmi rychle přidělovány (při splnění podmínek až na 6 let). I v nich bydlí řada Romů. Sociální pracovníci s vybranými rodinami (napříč spektrem, tedy i romskými) pracují, pomáhají jim s hospodařením, úhradou poplatků za bydlení, splátkami dluhů aj.

Otrokovice – Máme vyčleněné městské byty pro nízkopříjmové skupiny obyvatel, romské rodiny žijí v běžné bytové zástavbě jako ostatní občané města. Pronajímatelé nechtějí být zvláštními příjemci, není příliš využíváno. V rámci dávek pomoci v hmotné nouzi bylo využíváno zasílání doplatku na bydlení přímo na účet poskytovatele bydlení. Od roku 2012 je výplata těchto dávek převedena kompetenčně na ÚP ČR, jehož postoj k věci je zatím nejistý. Podněty k pokračování a prohlubování toho způsobu výplaty ze strany soc. odboru obdržel úřad práce v lednu 2012. Sociální práce směřující k udržení stávajícího bydlení probíhá formou individuální sociální práce s každým klientem či rodinou.

Vizovice – žádné speciální programy nejsou realizovány

Valašské Klobouky – Existuje možnost sociálního bydlení, které ovšem zcela neodpovídá potřebám početnějších rodin, terénní pracovníci dohlíží v rodinách na pravidelné hrazení nájmu, využívají metod sociální práce na rozvoj kompetencí v oblasti bydlení u romských občanů.

Uherské Hradiště – Město rekonstruovalo budovu v areálu bývalých kasáren na byty pro příjmově vymezené osoby, kde nájemci v současné době platí 36,- Kč za m². V domě postupně bydlelo několik romských rodin, vždy dostaly výpověď z nájmu bytu z důvodu neplacení nájemného.

Uherský Brod – Město má k dispozici vlastní ubytovací zařízení pro nízkopříjmové občany

Kroměříž – dostupnost sociálních forem bydlení pro nízkopříjmové obyvatele je omezená, týká se stále většího počtu obyvatel a kapacita je omezená.

Holešov – Romští občané mají možnost bydlení za dostupné nájemné v lokalitě Bořenovská, institut zvláštního příjemce se zde nevyužívá. Nemáme s tímto institutem žádné zkušenosti. Toto se využívá pouze v případě osob, které jsou zbaveni způsobilosti k právním úkonům a město jim dělá opatrovníka.

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – Udržitelnost bydlení v budoucnosti spatřujeme zejména v úzké koordinaci a spolupráci kvalifikovaných sociálních pracovníků odboru sociálních věcí, kteří se jako bývalí pracovníci dávek hmotné nouze nejlépe orientují a jsou znalí problematiky nízkopříjmové romské domácnosti, jednak s kontaktním výplatním místem úřadu práce, který vyplácí příslušné dávky hmotné nouze a spolupráci se samotnými klienty a jejich vedením k převzetí osobní zodpovědnosti popř. využití institutu zvláštního příjemce ve spolupráci s úřadem práce.

Rožnov pod Radhoštěm – ve městě jsou nastavena pravidla pro všechny občany stejně.

Krajská koordinátorka – Institut zvláštního příjemce není využíván tak, jak by využíván měl být. Města a obce ve Zlínském kraji nemají prostupné bydlení. Městské byty rozprodaly, zprivatizovaly a podporované bydlení se nestaví, i když na ně Ministerstvo pro místní rozvoj poskytuje dotace. Rodiny, které nemají na zakoupení svého bydlení tak dlouhá léta čekají na přidělení bytu a musí platit vysoké nájemné na ubytovnách či podnájmech.

6. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V SOCIÁLNÍ OBLASTI:

- **Podíl sociálně vyloučených Romů na celkovém počtu příslušníků romské menšiny v kraji (kvalifikovaný odhad).**

Zlín – Romy nelze ve Zlíně považovat za sociálně vyloučené. V naprosté většině se jedná o slušné lidi, kteří výrazně nevybočují z běžné populace. Slušně bydlí, starají se dobře o své děti, které navštěvují bez větších problémů klasické ZŠ. Určité excesy jsme zaznamenali jen u jednotlivců.

Otrokovice – nevíme

Vizovice – Romové ve městě nepatří do skupiny sociálně vyloučených

Valašské Klobouky – sociální vyloučení hrozí cca 70% romským občanům

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – podíl činí cca 3,97%

Kroměříž – sociálně vyloučené Romy nemáme

Holešov – neuvádí

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajská koordinátorka – Sociální vyloučení se týká téměř všech Romů žijících v České republice i ve Zlínském kraji. Jedná se o velmi závažný problém. Pracovníci měst si sociální vyloučení pletou s prostorovým vyloučením. Sociálně vyloučení lidé nemusí bydlet v lokalitách za městy. Sociálně vyloučení lidé mohou žít a také žijí v domech ve městech, na ubytovnách a také např. v ulicích. Tito lidé jsou uzavřeni před společností. Sociálně vyloučení lidé nemají pouze jeden problém, ale kumulaci problémů, které ohrožují jejich fungování ve společnosti. Čím déle sociálně vyloučení lidé takto žijí, tím hůře fungují ve společnosti. Jeho šance na návrat zpět do společnosti jsou značně sniženy. S propadem na samotné dno už ani Romové neví, co bylo důvodem propadu. Tak žijí v začarovaném kruhu životních problémů a neví, který problém mají řešit jako první. Neobejdou se bez pomoci ostatních. Sociální vyloučení má dva vlivy:

a) vnější vlivy sociálního vyloučení - vnější příčiny nemohou sociálně vyloučení lidé ovlivnit vlastním jednáním či tak mohou činit jen obtížně. Jsou dány širšími společenskými podmínkami nebo vyplývají z jednání lidí, kteří se nacházejí vně vyloučení.

Do této oblasti patří:

- trh práce a jeho charakter
- bytová politika státní správy a místní samosprávy
- sociální politika státu
- praxe místních samospráv ve vztahu k sociální oblasti
- diskriminace

b) vnitřní vlivy sociálního vyloučení - jsou důsledkem jednání konkrétních lidí, jichž se sociální vyloučení týká. Ti mohou svým jednáním vlastní situaci přímo způsobovat či ji posilovat. I když jde o příčiny individuální, jsou důsledkem příčin vnějších.

Jsou to například:

- ztráta pracovních návyků při dlouhodobé nezaměstnanosti
- dlouhodobá neschopnost hospodařit s penězi a dostát svým finančním závazkům
- orientace na okamžité uspokojení potřeb vyplývající z dlouhodobé frustrace
- apatie a nízká motivace k řešení vlastních problémů ad.³

Neznalostí definice sociálního vyloučení mají města za to, že sociálně vyloučené romské občany ve svém regionu nemají. Opak je ovšem pravdou.

³ <http://www.integracniprogramy.cz/>

- **Přehled sociálně vyloučených romských lokalit v kraji (neuvádět konkrétní ulice a domy) a nejčastější mechanismy jejich vzniku.**

Zlín – lokalita neexistuje

Otrokovice – nemáme

Vizovice – nemáme vyloučené lokality

Valašské Klobouky – sociálně vyloučené lokality s romskými občany nemáme

Uherské Hradiště – Úplně sociálně vyloučené romské lokality ve městě nemáme. Romové se nachází ve větším počtu na jednom malém území, který je lokalita Nový Dvůr. Vlastníkem nemovitostí, kde tyto osoby žijí je soukromý subjekt, který obyvatelům svých bytů dává trvalé bydliště, čímž je zajištěno financování nájmu v bytech z dávek státní sociální podpory a příspěvku na bydlení.

Uherský Brod – Jedná se obecně o lokality pro všechny sociálně vyloučené osoby, které se zdržují v místní lokalitě Vinohrady, podél řeky Olšavy a u místních marketů.

Kroměříž – Sociálně vyloučené romské lokality na území města nejsou. V lokalitě Račín nejsou pouze Romové, ale obyvatelé města nízkopříjmových skupin.

Holešov – Velká část Romů žije v lokalitě Bořenovská - 10 rodin. Lokalita vznikla jako nová zástavba po zboření ulice Školní.

Vsetín – Ve městě jsou Romové soustředěni do několika lokalit. Dvě z nich jsou lokality obývané výlučně Romy – Poschlá a Jirásková 409. Bytový komplex vznikl na základě potřeby zajištění bydlení obyvatel po zbourání pavlačového domu na Smetanově ul. 1336.

Valašské Meziříčí – nelze hovořit v pravém slova smyslu o sociálně vyloučených lokalitách

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajská koordinátorka – viz str. 34

Tabulka č. 5 Prostorové rozložení romských lokalit v kraji

Obec	Počet sociálně vyloučených lokalit
Zlín	1
Uherské Hradiště	1
Uherský Brod	3
Kroměříž	2
Holešov	1
Staré Město	1
Vsetín	2
Valašské Meziříčí	3

- **Postoj kraje, obcí a dalších veřejných institucí k sociálnímu vyloučení Romů a k existenci sociálně vyloučených romských lokalit; existence platform na jejich úrovni, které se tímto tématem zabývají, zapojení krajského koordinátora pro romské záležitosti do těchto iniciativ.**

Zlín – ve městě neexistuje

Otrokovice – Město se staví k vyloučení Romů tak, jako k ostatním sociálně vyloučeným nebo ohroženým sociálním vyloučením. Lokality nejsou vytvářeny. Platformy nejsou, v komunitním plánování sociálních služeb, pracovní skupiny osoby v krizi, nezaměstnaní a osoby ohrožené patologickými jevy, projektové záměry pro tyto cílové skupiny.

Vizovice – nejsou sociálně vyloučené lokality

Valašské Meziříčí – zintenzivnění práce v terénu, spolupráce s NNO, školami, zaměstnavateli, snahy o zabránění vzniku vyloučené lokality

Uherské Hradiště – terénní sociální práci a informovanost této skupiny je zabraňováno sociálnímu vyloučení Romů

Uherský Brod – V roce 2011 sociální kurátorka pro dospělé mapovala počty všech osob sociálně vyloučených a prostřednictvím pracovní skupiny komunitního plánování jsou informace předávány vedení města. Proto město ve spolupráci s místní Oblastní Charitou

přispívá na provoz Nízkoprahového denního centra pro osoby bez přístřeší. Jsou vedena jednání o zřízení noclehárny.

Kroměříž – výhradně pro romskou populaci není zaměřeno žádné konkrétní opatření

Holešov – Město spolupracovalo s Agenturou pro sociální začleňování v romských lokalitách, která měla tuto problematiku řešit komplexně. V roce 2010 byla spolupráce ze strany Agentury ukončena. Komunita má možnost využít romského poradce na městě, terénní sociální programy SAS Charity Holešov, TAS Azylový dům pro matky a ženy Vsetín, terénní program ARGÁ, Společnosti dobré vůle Zlín. Ve městě se problematikou sociálně vyloučených osob zabývá samostatná PS KPSS.

Vsetín – komunitní plánování sociálních služeb

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajská koordinátorka – Postoj Zlínského kraje k sociálnímu vyloučení je popsán v krajské Koncepti romské integrace ve Zlínském kraji na léta 2009 – 2012. Zlínský kraj na integraci Romů vyčlenil ze svého rozpočtu 500 000 Kč na vyhlášení Podprogramu na integraci romské menšiny ve Zlínském kraji a 400 000 Kč na podporu terénní práce v romské menšině. Postoj obcí k sociálnímu vyloučení Romů a existenci sociálně vyloučených romských lokalit je vágní. Nemají zájem využívat dotačních programů ministerstev, které slouží k integraci Romů a vylepšit tím životní podmínky romské menšiny. Řešit romskou problematiku není populární, naopak jsou preferována jednorázová a časově rychlá řešení. Bohužel společnost je nastavena tímto směrem a ještě dlouho bude.

- ***Hodnocení dostupnosti sociálních služeb pro vyloučené Romy (zejména služeb sociální prevence) a identifikace bariér, které jim brání služby využívat; role krajského pro romské záležitosti při zajišťování dostupnosti sociálních služeb pro tuto skupinu.***

Zlín – v případě zájmu jsou služby stejně dostupné pro všechny občany, o bariérách nám není nic známo

Otrokovice – dostupnost stejná jako pro ostatní uživatele, o bariérách nevíme

Vizovice – pokud Romové z nějakého důvodu sociální službu potřebují, je jim poskytnuta jako každému jinému občanovi, není nám známo, že by existovaly bariéry, bránící jim služby využívat

Valašské Klobouky – Romové mohou využívat např. Centrum pro rodinu Kaštánek, Malenka v Brumově Bylnici, NZDM KamPak?, terénního pracovníka na městě, jednání o rozšíření sociálních služeb nízkoprahového centra pro věkovou skupinu 6 – 15 let

Uherské Hradiště – dostupnost služeb sociální prevence je stejná pro všechny občany města. Tvorbě bariér se bráníme informovaností a komunikací s cílovými skupinami těchto zařízení

Uherský Brod – NZDM s celodenním provozem, poskytuje osobní hygienu a teplé jídlo, ošacení, obutí. Bariérou je nedostatek financí na zřizování následných služeb sociální prevence.

Kroměříž – dostupnost sociálních služeb je rozsáhlá, je možno ji využívat s ohledem na potřeby všech osob

Holešov – romský poradce na městě, terénní sociální programy pro rodiny s dětmi, Azylový dům pro matky s dětmi a ženy, terénní službu v romské menšině

Vsetín – realizovány služby sociální prevence (terénní programy, SAS), které jsou Romům dostupné a jsou jimi využívány

Valašské Meziříčí – Sociální prevence není specifikovaná pouze pro jednu skupinu, ale týká se sociálně vyloučených občanů všeobecně. Služby provozují o. s. AVARDE, DAR, Charita, ATTA, SAS. Největším problémem je jejich financování.

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Odbor sociálních věcí KÚZK – Z hlediska poskytovaných sociálních služeb ve Zlínském kraji pouze někteří poskytovatelé přímo uvádí své zaměření na skupinu – etnické menšiny, dle obecných proklamací však v převážné míře služby prevence uvádějí cílovou skupinu velmi široce a obecně jako „osoby ohrožené sociálním vyloučením“ tzn. že dle vyjádření poskytovatelů jsou schopni nabídnout své služby i osobám různých etnik, pokud o ni mají zájem.

Krajská koordinátorka – Sociální služby ve Zlínském kraji jsou dostupné všem občanům. Pro Romy je nejpřínosnější terénní program, který Zlínský kraj dotuje ze svého rozpočtu částkou 400 000,- Kč. Sociální služby zaměřené přímo na Romy neexistují.

- **Zohlednění potřeb sociálně vyloučených Romů ve střednědobých plánech rozvoje sociálních služeb na úrovni kraje a obcí; zhodnocení míry jejich naplňování ve vztahu k této cílové skupině; cílená dotační politika kraje a obcí, zapojení krajského koordinátora pro romské záležitosti do této oblasti.**

Zlín – Ve Zlíně je romská otázka vzhledem k nízkému počtu Romů marginální. Z pracovních skupin stávajícího komunitního plánu žádný podnět ani potřeba řešení speciálně ve vztahu k Romům nevzešla.

Otrokovice – v KPSS nejsou Romové jako specifická skupina, jsou zahrnuti ve všech cílových skupinách. Cílená dotační politika obce není.

Vizovice – potřeby všech obyvatel města jsou brány v potaz v rámci komunitního plánování, vzhledem k důvodům opakovaně uvedených není třeba specificky zohledňovat potřeby

Valašské Klobouky – strategické dokumenty na integraci Romů byly přijaty v prosinci roku 2011

Uherské Hradiště – v současné době se zpracovává Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na období 2012 – 2014, který ovšem nezahrnuje informace o sociálně vyloučených Romech

Uherský Brod – komunitní plán počítá s těmito osobami, podporuje a jedná s vedením o zřizování sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu

Kroměříž – počítá se se začleněním dané problematiky do komunitního plánu v červnu 2012

Holešov – Romové mají možnost využívat romského poradce na městě, terénní sociální programy pro rodiny s dětmi, SAS Charity Holešov, TAS Azylový dům pro matky a ženy ve Vsetíně, terénní službu ARGA, Společnosti dobré vůle Zlín.

Vsetín – komunitní plánování sociálních služeb, pracovní skupina – etnické menšiny

Valašské Meziříčí – Koncepce prevence kriminality a komunitní plán, kde jsou Romové uvedeni jako cílová skupina „lidé v krizi“ nebo lidé ohrožení sociálním vyloučením. Samostatná skupina Romové uvedena není.

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Odbor sociálních věcí KÚZK – Jak již bylo zmíněno, Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Zlínského kraje, se z hlediska typologie cílových skupin orientuje na 4 základní typy. Při zpracování střednědobého plánu nebyly identifikovány specifické potřeby této konkrétní cílové skupiny, jež by se lišily od potřeby širší cílové skupiny, např. osoby ohrožené sociálním vyloučením. V rámci zpracování střednědobého plánu byly problémy zjišťované v rámci procesu plánování seskupovány jednak dle jednotlivých cílových skupin v následující struktuře:

- Identifikované problémy v rámci sociálních služeb určených dané cílové skupině
- hlavní problémy ve vybavenosti
- další problémy související s poskytováním sociálních služeb

V případě cílových skupiny osoby ohrožené sociálním vyloučením a skupiny rodiny s dětmi byly identifikovány zejména následující problémy:

- Základní činnosti služby typu azylové domy vymezené v § 57 zákona o sociálních službách neodpovídají potřebám cílové skupiny rodičů (matek) s dětmi. S ohledem na její potřeby je v praxi třeba této cílové skupině poskytovat i činnosti zaměřené na posílení rodičovských kompetencí a péči o dítě.
- Chybí odborné sociální poradenství a respitní péče pro osoby nahrazující výchovu rodičů.
- U jednotlivých osob často dochází ke kumulaci různých problémů (např. osoba bez přístřeší je zároveň závislá na návykových látkách). Služby, které se však orientují na pomoc uživateli při řešení jednotlivých těchto problémů, vzájemně málo spolupracují, neexistuje koordinace pomoci jednotlivým uživatelům tak, aby byla účinná. Při řešení tohoto problému je pak třeba se mj. zabývat i problematikou předávání osobních údajů klientů.
- V rámci stávajícího systému sociálních služeb se jeví jako velmi komplikované až nemožné zajistit adekvátní služby následujícím specifickým podskupinám cílové skupiny osob ohrožených sociálním vyloučením, jejichž velikost narůstá:
- Chybí návazné služby pro osoby, které není možno vzhledem ke kumulaci jejich problémů (dluhy, zdravotní postižení, bez přístřeší atd.) integrovat do společnosti bez další podpory.

Z hlediska vybavenosti službami zejména:

- Nedostatečné zajištění terénní práce s dětmi a mládeží na území kraje, zejména v ORP Bystřice pod Hostýnem, Valašské Klobouky, Luhačovice, Uherský Brod, Holešov, Kroměříž a Rožnov pod Radhoštěm.
- Nedostatečný rozsah sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi zejména v ORP Bystřice pod Hostýnem, Luhačovice, Rožnov pod Radhoštěm, Valašské Klobouky a Vizovice.
- Nedostupné odborné sociální poradenství (dluhové, rodinné, mediace). Problém dlouhých čekacích lhůt v poradnách. Nedostatek odborníků.

Zvyšující se potřeba zajištění služeb poskytujících dluhové poradenství, pomoc při zajištění splácení dluhů.

Další problémy související s poskytováním sociálních služeb:

- Nedostatečný počet sociálních pracovníků orgánů sociálně-právní ochrany dětí.
- Existenční problémy rodin (bytové, nezaměstnanost, finanční problémy), které se odrážejí do zvýšené potřeby pomoci ze strany státu, potažmo sociálních služeb.
- Nedostatek finančně dostupného bydlení pro rodiny s dětmi opouštějící azylové domy a rodiny ve finanční tísní.
- V souvislosti s řešením problematiky osob ohrožených sociálním vyloučením je třeba řešit zejména problém jejich (ne)zaměstnanosti. Jedním z vhodných nástrojů by mohla být podpora sociálního podnikání.
- Stávající objekty azylových domů nejsou bezbariérové. Není v nich proto možné ubytovat osoby bez přístřeší s omezenou/sníženou pohyblivostí (tělesným postižením), byť by byly v případě existence bezbariérového objektu soběstačné.
- Současný právní systém ČR (zejména týkající se sociálních dávek a nelegálního zaměstnávání) nemotivuje klienty k řešení nepříznivé sociální situace.
- Nedostatečné zajištění ošetření a léčby (potenciálních) uživatelů s parazitárními onemocněními (zejména vši a svrab).

Komunitní plány zpracovávají téměř všechny obce s rozšířenou působností na území Zlínského kraje. Samostatně je cílová skupina etnické menšiny reflektována pouze v Komunitním plánu sociálních služeb a péče Vsetínska 2011- 2013.

Krajská koordinátorka – Města vytváří Komunitní plány na různá období, ale Romové tam jako cílovou skupinu neuvádí. Převážně je zařazují do cílových skupin „osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo lidé v krizi“. Ani Zlínský kraj nemá ve Střednědobém plánu uvedenu cílovou skupinu Romové. Jedině město Vsetín má uvedenu cílovou skupinu „etnické menšiny“, kde jsou zahrnuti Romové.

Tabulka č. 6 Existence střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb na úrovni krajů a obcí v roce 2011

Kraj	Tvorba/realizace plánu na úrovni kraje (název dokumentů a období, pro něž je určen)	Počet obcí se střednědobými plány rozvoje sociálních služeb	Dotační podpora sociálních služeb/programů pro vyloučené Romy ze strany kraje
Zlínský	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb 2012 - 2014	Téměř všechny obce s rozšířenou působností v kraji	400 tis. Kč na terénní program 500 tis. Kč na integraci romské menšiny žijící ve Zlínském kraji

• **Jak je ve střednědobém plánu kraje zahrnuta romská menšina?**

Střednědobý plán sociálních služeb Zlínského kraje na období 2012-2014 byl zpracováván z pohledu č základních vymezených cílových skupin:

- senioři
- zdravotně postižení
- rodiny s dětmi
- osoby ohrožené sociálním vyloučením

Střednědobý plán dále jednotlivé skupiny do podskupin nečlení ať např. z pohledu typu zdravotního postižení, či členění dle etnických menšin. Tento přístup byl zvolen i z toho důvodu, že typologie sociálních služeb se na tuto skupinu samostatně neorientuje. Navíc poskytovatelé obecně uvádějí, že i s touto cílovou skupinou pracují v rámci „širší“ cílové skupiny a to např. osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, či rodiny s dětmi atd.

V rámci zpracovávání střednědobého plánu byly problémy zjišťované v rámci procesu plánování seskupovány jednak dle jednotlivých cílových skupin v následující struktuře:

- Identifikované problémy v rámci sociálních služeb určených dané cílové skupině
- hlavní problémy ve vybavenosti
- další problémy související s poskytováním sociálních služeb

Tabulka č. 7 Přehled sociálních služeb registrovaných dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách v kraji, jejichž cílovou skupinou jsou sociálně vyloučení Romové.

Název poskytovatele	Druh služby	Působnost (tj., kde je poskytována)
ARGO, Společnost dobré vůle Zlín	terénní programy	Zlínský kraj

Odbor sociálních věcí KÚZK – Z hlediska jasné deklarace směrem k nabídce poskytování sociálních služeb etnickým menšinám, tuto informaci prezentuje v registru poskytovatelů působících na území Zlínského kraje celkem 11 subjektů, zajišťujících 12 sociálních služeb.

Z hlediska dostupnosti dle ORP jsou to následující:

ORP	Druh služby	počet
Kroměříž	Odborné sociální poradenství	1
Rožnov pod Radhoš.	SAS pro rodiny s dětmi	1
Uherské Hradiště	NZDM	1
Uherský Brod	Odborné sociální poradenství	1
Val. Meziříčí	SAS pro rodiny s dětmi	1
Vsetín	NZDM	2
	SAS pro rodiny s dětmi	1
	Odborné sociální poradenství	1
	Terénní programy	1
Zlín	Odborné sociální poradenství	1
Celokrajská působnost	Terénní programy	1

7. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI ZDRAVÍ

- **Popis zdravotní situace Romů, identifikace zásadních faktorů, které ji ovlivňují.**

Zlín – Zdravotní situace Romů se ve Zlíně nijak zvláště neliší od majority. Možná je méně oslovuje zdravý životní styl (většina od mládí kouří a to i v přítomnosti dětí a preferuje masitou stravu). Romští rodiče jsou někdy liknavější k termínům kontrol a očkování dětí u lékaře, nakonec však většinou vše splní.

Otrokovice – zdravotní situace se neliší od většinové populace, možná s vyšší mírou invalidních důchodců se starším datem přiznání invalidity

Vizovice – není známo, lze předpokládat, že obdobná situace jako u ostatních obyvatel

Valašské Klobouky – V některých případech je ze strany dospělých Romů věnována nedostatečná pozornost zdravotní prevenci. U rodin s dětmi je přístup ke zdravotní prevenci a povinným prohlídkám ze strany rodičů bez problémů. Obecně lze však říci, že se k otázkám zdraví romští občané věnují, lékařskou péči při zdravotních problémech vyhledávají, dodržují léčebný režim. Problémem je velký počet kuřáků mezi dospělými i mládeží a nepodílení se na povinném zdravotním pojištění.

Uherské Hradiště – dle subjektivního názoru zdravotní situaci Romů ovlivňuje jejich životní styl (strava, kouření, nezaměstnanost). S ohledem na tyto činitele se domnívám, že situace v této oblasti se shoduje s majoritní společností

Uherský Brod – nezájem o své zdraví, nedodržování léčby, nerespektování prevence, nedostatečná osvěta

Kroměříž – žádná mimořádná situace nebyla zaznamenána, Romové využívají zdravotní péči dle svých potřeb, ta je jim poskytována tak, jako ostatním občanům a nejsou činěny žádné rozdíly

Holešov – Zdravotní stav Romů není dobrý, osoby jsou nemocné, problém je u dětí, jelikož mnohdy nedodržují léčebný režim, nejsou schopni zůstat v klidu na lůžku, nedostatečně se oblékají, mnohdy je zde i faktor degenerativního onemocnění především u olašských Romů, kde dochází velmi často ke sňatkům mezi příbuznými (bratřenci, sestřenice), toto se projevuje v různých vadách.

Vsetín – zdravotní stav Romů odpovídá jejich životnímu stylu

Valašské Meziříčí – Romové mají špatný přístup ke svému zdraví, ve městě není zřízena funkce zdravotního pomocníka, který by dohlížel na pravidelné očkování dětí, na preventivní prohlídky mužů a žen, gynekologické prohlídky, zajímal se o registraci u zubařů a preventivní prohlídky u zubařů. Téměř všichni Romové mají zkažené zuby a se svými dětmi nechodí k zubaři. Navštíví lékařskou pohotovost, až když nemohou bolestí vydržet.

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajská koordinátorka - Zdravotní situace v romské komunitě je špatná. Hodně dětí je postižených, kterým se nedostává takové péče ze strany rodičů pro neznalost nemoci, velká většina Romů má invalidní důchod. Romové nedodržují léčebný režim a po prvních příznacích úlevy přestanou brát léky a dodržovat léčbu celkovou. Romové nechodí na preventivní prohlídky, povinné očkování a těhotné ženy nedochází na pravidelné kontroly. K jejich špatnému zdravotnímu stavu přispívá i špatné a nekvalitní bydlení. Největší problém je se zubními prohlídkami. Romové nemají svého zubního lékaře a v současné době je situace velmi vážná, jelikož zubních lékařů je nedostatek a tak v případě bolesti navštěvují jen lékařskou pohotovost, kde je jim proveden základní zákrok a další úpravu již nemají kde provést. Navíc jim finanční možnosti neumožňují upravit svůj chrup a tak není vzácností vidět malé děti, mládež i starší Romy, kteří mají chrup ve velmi špatném stavu.

- **Zhodnocení přístupu Romů ke zdravotní péči a identifikace základních bariér, které jej komplikují.**

Zlín – výrazné bariéry nám nejsou známy

Otrokovice – přístup dobrý

Vizovice – není známo

Valašské Klobouky – přístup bezproblémový

Uherské Hradiště – Romové jsou dobře informováni o svých právech ve věci posouzení nároku na dávky pro osoby se zdravotním postižením. Za účelem posouzení zdravotního stavu pro tyto dávky spolu s příspěvkem na péči nebo posouzení zdravotního stavu pro stanovení invalidity Romové lékaře navštěvují a dodržují termíny schůzek. V tomto ohledu dokážou dobře uplatnit svá práva.

Uherský Brod – pokud jsou v hmotné nouzi, tak nemají problém při úhradě regulačního poplatku u lékaře a za recept. Bariérou však je dodržování léčby.

Kroměříž – nejsou bariéry známy

Holešov – Romské děti navštěvují 2x až 3x častěji ordinaci převážně s opakujícími se respiračním onemocněním. Méně často je zodpovědná snaha rodičů děti léčit podle doporučení, většinou se jedná o nespolupráci, kdy rodiče zapomínají vyzvednout léky, děti jsou viděny venku, často s cigaretou ve skupinkách, léčení je pak sporné, protahuje se, k časté snaze účelově prodlužovat nemoc – dle vyjádření lékařky MUDr. Hurtíkové.

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – Na základě spolupráce s romskými rodinami na OSPOD a obvodními lékaři je možno konstatovat, že zdravotní péče o děti v rodinách je stejná jako u většinové společnosti. Nejsou známy závažnější problémy či nedostatky.

Krajský koordinátor – Častěji se setkávám s tím, že lékař omlouvá děti ze školní docházky zpětně a také bezdůvodně na přání rodičů.

- **Existence specifických praktik zdravotnických zařízení či zdravotních pojišťoven využívaných vůči Romům (např. manipulace při náboru nových pojištěnců, výskyt diskriminace v přístupu ke zdravotní péči, protiprávní sterilizace romských žen či jiné příklady špatné praxe).**

Zlín – v roce 2011 nebyly zaznamenány

Otrokovice - neznáme

Vizovice – není známo, lze předpokládat, že obdobná situace jako u ostatních obyvatel

Valašské Klobouky – není známo

Uherské Hradiště – není známo

Uherský Brod – neshledány žádné praktiky ani v případě sterilizace romských žen

Kroměříž – Nejsou známy žádné specifické praktiky pojišťoven, nesetkali jsme se s diskriminací v přístupu k Romům. Setkali jsme se pouze s tím, že v době, kdy nedošlo k evidenci na ÚP, vznikl dluh na zdravotním pojištění.

Holešov – Ve městě došlo k naboru zdravotnických pojišťoven za určitou finanční úplatu či jiné benefity. Romští občané pak měli problém u lékařů, kteří neměli s pojišťovnou smlouvu a pak si museli údajně Romové ošetření platit.

Vsetín – diskriminace nebyla zaznamenána

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajský koordinátor – Zdravotní programy zaměřené na romskou menšinu ve Zlínském kraji neexistují. V současné době informují o aktuálních tématech ve zdravotnictví terénní pracovníci kraje a tím směřují romské občany k důkladnější péči o své zdraví.

- **Dostupnost a efektivita specifických programů ke zlepšení zdravotní situace Romů v kraji a jejich poskytovatelé (např. program zdravotně sociální pomoc a počet pomocníků v kraji; osvětové aktivity; právní servis pro oběti protiprávního jednání ze strany zdravotnických zařízení; existence vzdělávacích programů pro zdravotníky a sociální pracovníky zaměřených na téma zdravotního stavu Romů).**

Zlín – ve Zlíně neexistovaly, nebylo jich třeba

Otrokovice – programy nejsou

Vizovice – není známo

Valašské Klobouky – potřebnost nebyla zaznamenána

Uherské Hradiště – není známo

Uherský Brod – prostřednictvím terénního pracovníka byl do romských rodin distribuován leták týkající se osvěty u žloutenky typu A

Kroměříž – dostupnost je standardní, nejsou známy specifické programy

Holešov – Romové mají stejné možnosti využívat zdravotní péči jako všichni ostatní občané

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajský koordinátor – Zdravotní programy zaměřené na romskou menšinu ve Zlínském kraji neexistují.

Tabulka č. 9 Dostupnost programu zdravotně sociální pomoc v roce 2011

Poskytovatel	Počet zdravotně sociálních pomocníků	Působnost (lokality, kde působí)
0	0	0

8. ZHODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE ROMŮ

8.1 Extremismus

- **Vyhodnocení vztahu mezi většinovou společností a romskou menšinou v kraji (etnické klima, postoj obyvatel k romské integraci a k aktivitám extremistů).**

Zlín – Vzhledem k poměrně malému zastoupení Romů na území Zlína, je postoj obyvatel k tomuto etniku a jeho integraci povětšinou neutrální. Podle našich zkušeností je míra postoje a vnímání přímo úměrná vzdálenosti, která dělí hodnotící subjekt od příslušníků tohoto etnika. Negativní zkušenosti nám totiž nejčastěji popisují obyvatelé, kteří mají se společným soužitím dennodenní zkušenosti.

Otrokovice – Romové jsou integrovaní, sousedské pře řeší přestupkový odbor, aktivity extremistů sledují MP a PČR, pochod byl zakázán.

Vizovice – romské rodiny jsou roky plně integrovány do společnosti a vztah mezi majoritou a minoritou je dobrý

Valašské Klobouky – nejsou známy diskriminační a rasově vyhraněné postoje vůči romským občanům, jedná se většinou o starousedlíky, kteří nezavdávají příčiny k negativním reakcím většinové společnosti

Uherské Hradiště – vyjádření PČR – lokalita Nový Dvůr v teritoriu Uherské Hradiště, kde se nachází cca 40 osob romské národnosti, které byly do této lokality sestěhovány z bývalého okresu UH. Také se zde přistěhovaly osoby ze Slovenska apod.

Uherský Brod – Objevuje se nevraživost vůči Romům, zejména kriticky jsou hodnoceny Romové pobírající dávky a nezaměstnané osoby. Nebyly zaznamenány extrémistické aktivity.

Kroměříž – jednoznačné postoje nejsou známy, názory jednotlivých obyvatel jsou různé, mohou být spekulativní a nemohou mít obecnou výpovědní hodnotu

Holešov – PČR Holešov vyjádření: většinová společnost poukazuje na nezaměstnanost Romů, čerpání různých dávek. Občané z romské menšiny se často dopouští drobné trestné činnosti, zejména krádeží v obchodech, na parkovištích před markety, fyzických útoků jak mezi sebou, tak vůči majoritě. Statisticky nelze hodnotit, jelikož nelze uvést kdo je a kdo není Rom.

Vsetín – Situace ve městě je klidná, ale vyskytují se skupiny obyvatel podporované místními médii, kteří mají zásadně negativní vztah k romské integraci. Negativní vztah některých občanů města využívá část regionálních politiků k prosazování svých partikulárních zájmů. Extrémistické názory lze vysledovat u skupiny osob, která se zároveň prezentuje jako fanoušci místního hokejového klubu. V roce 2011 bylo zaznamenáno několik útoků Romů na členy majoritní společnosti, přičemž se nejednalo o rasově motivovaný útok, ačkoli to část společnosti takto vnímala.

Valašské Meziříčí – Vztahy až na výjimky standardní a bezkonfliktní. Žádné zvýšené negativní ohlasy většinové společnosti nebyly v rámci města zaznamenány. Narušené etnické klima a případné postoje k aktivitám extrémistů vyvolávají hlavně veřejná média.

Rožnov pod Radhoštěm – aktivity extrémistického hnutí ve městě nezaznamenáváme

Krajská koordinátorka – Postoj většinové společnosti je zaměřený výhradně proti Romům. Nevraživost, rasismus a nesnášenlivost je k Romům veliká. Každá informace o Romech je na internetu komentována až děsivě. Toto je oblast, kde by se měla policie zaměřit na rasistické výroky a narážky, které by se v komentářích neměly objevovat.

- **Výskyt rasově motivované trestné činnosti a pravicového extremismu na území kraje (např. případy útoků mezi Romy a zástupci většinové společnosti, pochody a další protiromské veřejné akce extrémistů).**

Zlín – K rasově motivované trestné činnosti dochází podle našich informací řídce a sporadicky. Extrémistické skupiny svoji činnost na území Zlína vyvíjejí minimálně nebo skrytě.

Otrokovice – není nám známo

Vizovice – nevyskytuje se

Valašské Klobouky – nejsou známy

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – informace o občasných vzájemných útocích, a to zejména v případech, kdy jsou aktéři pod vlivem návykových látek

Kroměříž – nebyly zaznamenány

Holešov – v roce 2011 nebyl žádný pochod pravicových extrémistů

Vsetín – nebyla zaznamenána, ve městě existuje skupina osob, která se pokusila v roce 2011 organizovat protiruské akce, které však nezískaly žádnou faktickou podporu veřejnosti

Valašské Meziříčí – výskyt rasově motivované činnosti a pravicového extremismu na území města byl zaznamenán pouze v individuálních případech

Rožnov pod Radhoštěm – nezaznamenali jsme projevy rasově motivovaných činů

Krajská koordinátorka – Ve Zlíně byli napadeni tři Romové na autobusovém nádraží dvěma muži, kteří je ohrožovali nožem a fyzicky je napadli. Celou záležitost řešila PČR ve Zlíně. Výsledek šetření ještě není znám.

- **Činnost Policie ČR v této oblasti, osvěta a realizace preventivních programů zaměřených na boj proti extremistům, příklady dobré praxe.**

Zlín – viz vyjádření PČR, aktivní spolupráce s krajskou koordinátorkou pro romskou problematiku Bc. Jiřinou Bradovou, s terénními pracovníky ARGA, společnosti dobré vůle Zlín. Policisté mapují prostředí, ve kterém žijí minoritní skupiny. Společensky nežádoucí jednání registrováno minimálně, ve většině případů bez rasově motivovaných skutků. Osvětová činnost je směřována zejména k žákům ZŠ a SŠ formou přednášek. Preventivní programy se provádí formou besed podle předem nastavené koncepce, zejména ve třídách ZŠ a SŠ, kde se vyskytují příslušníci menšin včetně škol speciálních a praktických.

Otrokovice – PČR a MP sledují extrémistické skupiny

Vizovice – nemáme informace

Valašské Klobouky – není známa

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – je zaměřena na prevenci, využívá institutu vykázání v případě prokázaného domácího násilí, osvětu v oblasti kriminality zajišťuje MP

Kroměříž – vzdělávací programy prevence kriminality, komunikace, programy nejsou zaměřeny výhradně na Romy

Holešov – Policie v rámci svých plnění povinností a community policing často dochází do styku s romskými občany. Romové často chodí na oddělení s různými požadavky a žádostmi o rady. Pokud je to v silách policie, vždy jim vyjde vstříc.

Vsetín – tři příslušníci PČR jsou členy pracovní skupiny pro styk s etnickými menšinami v rámci PČR Zlín

Valašské Meziříčí – Město přijímá prostřednictvím prevence kriminality taková opatření, která jsou cestou ke snížení kriminality všeobecně. Současně si uvědomuje, že efektivních opatření je možné dosáhnout pouze dlouhodobým úsilím a spoluprací státních orgánů i nestátních subjektů, stejně jako širokých vrstev společnosti.

Rožnov pod Radhoštěm – PČR má zpracovanou Koncepci boje proti terorismu, kde se uvádí, že extremismus bude vždy součástí společnosti. Koncepce má za cíl jeho úplné vymazání z politické mapy.

Krajská koordinátorka – bez informací.

- **Existence platform na lokální úrovni, které se zabývají prevencí vzniku a šíření protiromských nálad a extremismu, zhodnocení vlivu jejich činnosti na etnické klima v obci, role krajského koordinátora v této oblasti; identifikace příkladů úspěšné spolupráce.**

Zlín – spolupráce krajské koordinátorky na romskou problematiku a důstojníka pro národnostní menšiny Krajského ředitelství policie Zlínského kraje

Otrokovice - nejsou

Vizovice – nemáme

Valašské Klobouky – bez informací

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – bez informací

Kroměříž – nejsou

Holešov – není známo

Vsetín – komunitní plánování sociálních služeb – skupina etnické menšiny

Valašské Meziříčí – Město klade důraz na sociální prevenci v oblasti sportovních programů, budováním pouličních sportovišť a plácků, vzdělávacích, uměleckých a zájmových programů, např. NZDM, rekvalifikační programy, umělecké a zájmové akce bez finanční spoluúčasti klientů nebo hrazené s minimální účastí.

Rožnov pod Radhoštěm – tyto projevy nevidujeme

Krajská koordinátorka – v Komisi Rady Zlínského kraje pro sociálně vyloučené je členem příslušník Cizinecké policie ve Zlíně. Krajská koordinátorka spolupracuje se styčnou důstojnicí Krajského ředitelství policie a protiruské náklady či extremismus spolu konzultují.

8.2. Kriminalita a další rizikové formy chování spojené se životem Romů v prostředí sociálně vyloučených lokalit

- ***Charakter kriminality spojené se životem v sociálně vyloučeném prostředí (nejčastější typy trestné činnosti), příčiny a důsledky problému.***

Zlín – Narušování veřejného pořádku v místě bydliště a páchaní majetkových deliktů. Důsledkem toho je zhoršené vnímání ze strany majoritní společnosti.

Otrokovice – nejsou vyloučené lokality

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – podvody převážně úvěrové, neplnění vyživovací povinnosti

Uherské Hradiště – bagatelní majetková trestná činnost, napadání majoritní společnosti v Břestku, docházelo k fyzickým atakům, vydírání i majetkovým deliktům

Uherský Brod – občané slovní i fyzické vzájemné napadení pod vlivem alkoholu

Kroměříž – Kriminalita jako běžný jev ve společnosti nemá opodstatnění pouze k romské menšině, jedná se o krádeže prosté, vloupání do objektů, do motorových vozidel včetně krádeží vozidel. Dochází k páchaní přestupků všeho druhu, z nichž převažují přestupky na úseku pořádku, ochrany před alkoholismem a jinými toxikománii, majetkové přestupky, porušování obecně závazných vyhlášek města a dopravní přestupky.

Holešov – není možné získat přesné údaje, nejčastěji je páchána trestná činnost majetková např. krádeže v obchodech, krádeže šrotu železného a barevných kovů, krádeže na osobách, fyzické útoky a v poslední době páchána ze strany dětí

Vsetín – drobná majetková trestná činnost, krádeže kovů, drobné krádeže v obchodech, drobné narušování občanského soužití, hrubé jednání, schválnost atd.

Valašské Meziříčí – Majetková kriminalita, krádeže, pouliční vandalismus, výjimečně násilná kriminalita. Opět nelze hovořit pouze o kriminalitě spojené se životem v sociálně vyloučeném prostředí.

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajská koordinátorka – V každé vyloučené lokalitě, ať ji obývá jakákoliv menšina či komunita se vyskytuje kriminalita aj. patologické jevy. Ne jinak je tomu i v našem kraji.

- ***Výskyt dalších rizikových forem chování spojených se životem v sociálně vyloučeném prostředí, příčiny a důsledky problému (specifická pozornost tématu užívání drog).***

Zlín – v roce 2011 jsme zaznamenali 3 až 3 případy zneužívání nealkoholových drog u Romů (včetně příležitostného kouření marihuany), žádné závažné problémy s tímto výskytem nebyly zaznamenány

Otrokovice – bez informací

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – překupnictví aut, užívání drog není známo

Uherské Hradiště – Na úseku tvrdých drog není v teritoriu zaznamenán nějaký zvýšený pohyb osob romské národnosti, pokud se zde tyto osoby vyskytují tak jsou ve většině případů pouze uživateli. V posledních cca 4 letech byly jako výrobci nebo distributoři tvrdých drog řešeny pouze 4 osoby z minority.

Uherský Brod – lichva, gamblerství, omamné psychotropní látky

Kroměříž – není sledováno

Holešov – nemáme údaje, že by docházelo ke zvýšenému užívání drog u Romů

Vsetín – užívání drog např. pervitin, čičači toluenu, zadluženost, gambling

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajská koordinátorka – V drogové oblasti spolupracuji s krajským protidrogovým koordinátorem, se kterým jsem v jednom oddělení. Nemám od žádné instituce informaci, že by se mezi Romy rozmohly drogy. Pár narkomanů se vyskytuje i této menšině, ale jedná se převážně o čičače toluenu a uživatele pervitinu.

- ***Existence platform na úrovni kraje a obcí v oblasti prevence kriminality a rizikových forem chování (např. mezioborová spolupráce Policie ČR s dalšími zainteresovanými institucemi, tvorba lokálních strategií prevence kriminality, činnost pracovních skupin, uzavírání koordinačních dohod), role krajského koordinátora v rámci těchto iniciativ; vliv platform na bezpečnostní situaci v obci, v kraji.***

Zlín – spolupráce s krajskou koordinátorkou pro romskou problematiku a PČR Zlínského kraje

Otrokovice – bez informací

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – činnost kurátora a sociálního kurátora

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod - zřízena Komise prevence kriminality, společné preventivní akce na kontrolu požívání alkoholu

Kroměříž – nejsou vytvořeny

Holešov – PČR Holešov má uzavřenou koordinační dohodu se starostou města, ve které se dohodli na spolupráci i v oblasti prevence kriminality, ochrany veřejného pořádku a majetku.

Vsetín – plán prevence kriminality města na léta 2012 – 2015, obsahující opatření pro zlepšení etnického soužití např. asistenti prevence kriminality

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – návaznost na Strategii prevence kriminality 2008 – 2011 a Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám 2008 -2012

Krajská koordinátorka – Žádná platforma tohoto druhu ve Zlínském kraji není.

Tabulka č. 10 Existence koncepcí prevence kriminality na úrovni kraje a obcí

Kraj	Existence krajské koncepce prevence kriminality (název a období, pro něž je určena)	Počet obcí s koncepcí prevence kriminality
Zlínský	Koncepce prevence kriminality ve Zlínském kraji na období 2009 - 2011	nejištěno

- ***Realizace projektů a programů zaměřených na snížení výskytu a recidivy kriminality, rizikových forem chování či na ochranu obětí trestné činnosti; zhodnocení jejich vlivu na bezpečnostní situaci Romů a celkově v obci, příklady dobré praxe.***

Zlín – Dle informací PČR probíhá osvětová činnost, která je směřována zejména k žákům základních a středních škol. Dále pak k těm skupinám, které jsou např. objektem trestné činnosti. Pozornost je neustále věnována cizím státním příslušníkům ve spolupráci s Centrem na integraci cizinců. Preventivně informační oddělení Krajského ředitelství policie Zlínského kraje pokračuje v realizaci besed podle předem nastavené koncepce ve třídách ZŠ a SŠ, kde se vyskytují příslušníci menšin, včetně speciálních a praktických škol. Také pořádáný fotbalový turnaj ve Vsetíně, kterého se zúčastnila 4 družstva, z nichž jedno bylo složené z Romů a další z policistů OOP Vsetín a OHK ÚO Vsetín.

Otrokovice – nemáme

Vizovice – nemáme

Valašské Klobouky – bez informací

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – bez informací

Kroměříž – k eliminaci vyskytujících se protiprávních jednání se nadále bude pokračovat v práci s žáky ZŠ a předškolních zařízení, v rámci regenerace sídliště dojde k rozšíření možností volnočasových aktivit (hřiště, klubovny, specifické herny atd.), dále zprovoznění systému SVI

Holešov – Žádné projekty tohoto typu policie nemá vypracované. Při činnosti zaměřené na snížení výskytu recidivy kriminality vychází z taktických východisek, které jsou pro činnost policie zpracovávány dlouhodobě. Ochrana obětem trestné činnosti se provádí spíše individuálně. Pokud je třeba, využívají služeb policejního psychologa.

Vsetín – V roce 2011 realizovalo město v rámci programu prevence kriminality podpořeného finančními prostředky MV ČR projekt „Dluhy – co s tím?“. Projekt byl zaměřený na předcházení nekontrolovanému zadlužování u osob se sociálním znevýhodněním. Cílové skupině byla poskytnuta možnost základních vzdělání v oblasti finanční gramotnosti a ve městě Vsetín se vytvořila síť poradců, kteří jsou osobám v nouzi schopni poskytnout kvalifikované bezplatné poradenské služby.

Valašské Meziříčí – informace nebyly poskytnuty

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajská koordinátorka – Dle informací krajského koordinátora prevence kriminality každý rok se řada obcí předkládá projekty zaměřené na prevenci kriminality na MV ČR. Všechny obce s rozšířenou působností v kraji mají kamerový systém, který jim umožňuje sledování rizikových lokalit. Koordinátorka úzce spolupracuje s krajským koordinátorem prevence kriminality, který každoročně vyhláší podprogram na prevenci kriminality ve Zlínském kraji.

Podpořené projekty Městského programu prevence kriminality na rok 2011

Kroměříž – a) Bezpečná ulice – spokojený občan

b) Odborná profesní příprava strážníků MP Kroměříž a policistů PČR

c) Zvyšování finanční gramotnosti a prevence zadlužování

Uherské Hradiště – a) E-analýza bezpečnosti

b) Kurz základů sebeobrany

Valašské Meziříčí – a) Škola streetdance, dýdžejingu a hudební dílna

b) Tančím a cvičím, abych žil

Vsetín – a) 2x Dluhy, co s tím?

b) Virtuální realita – kyberšikana

c) Cesty k bezpečí

Zlín – a) Oplocení rizikového místa

b) Nechci být obětí

c) Řetízek

Celkem bylo ve Zlínském kraji v roce 2011 rozděleno 1 385 000 Kč.

Projekty podpořené v rámci Podprogramu na podporu obcí v oblasti prevence kriminality ve Zlínském kraji pro rok 2011, tj. Krajský program prevence kriminality:

Obec Hošťálková – Řetízek pro seniory

Obec Hulín – Signál v tísní, to je alarm

Obec Liptál – Veřejné osvětlení – I. etapa

Obec Pozlovice – Bezpečně kráčíme světem – víme, jak se ubránit

Obec Slavičín – Osvětlení rizikových míst v zámeckém parku Slavičín

Obec Vizovice – Sportovní vybavení

Zlínský kraj – Nepřehlížejme domácí násilí

Celkem bylo ve Zlínském kraji v roce 2011 rozděleno 961.000 Kč, z toho 470 000 Kč na neinvestiční a 491 000 Kč na investiční projekty.

Tabulka č. 11 Dostupnost programu asistence pro jednání s policií a dalšími úřady v kraji v roce 2011

Poskytovatel	Počet asistentů pro jednání s policií a dalšími úřady	Působnost (lokality, kde působí)
0	0	0

Tabulka č. 12 Dostupnost programu romský mentor v kraji v roce 2011

Poskytovatel	Počet romských mentorů	Působnost (lokality, kde působí)
0	0	0

- **Spolupráce krajských koordinátorů pro romské záležitosti s krajským ředitelstvím policie ČR a se styčným důstojníkem pro menšiny, přehled aktivit realizovaných ve vzájemné spolupráci v roce 2011.**

Krajská koordinátorka – Se styčnou důstojnicí pro menšiny jsem navázala spolupráci v roce 2010, kdy jsme spolu několikrát řešili postup PČR vůči romské menšině, žijící ve Zlínském kraji. Pokud je zapotřebí, jsme spolu v kontaktu v kteroukoli dobu.

- **Role krajského koordinátora při řešení problému užívání drog ze strany romských uživatelů, zhodnocení spolupráce s krajským protidrogovým koordinátorem.**

Krajská koordinátorka – Pracuji v jednom oddělení neziskového sektoru, kde pracuje také protidrogový koordinátor, se kterým jsem v dennodenním kontaktu. Drogy a romská menšina ve Zlínském kraji není nikterak závažná. Nejvíce Romů čichalo toluen ve Vsetíně, ale během půl roku jich hodně odjelo do Anglie s rodinami. Žádné město či obec neprojevil nespokojenost v této oblasti.

8.3 Migrace Romů

- **Migrace Romů v rámci kraje, její příčiny a důsledky; postoj veřejných institucí k tomuto problému a existence specifických opatření v této oblasti.**

Zlín – Migrace do ciziny a zpět do ČR je jevem mezi Romy v ORP Zlín velice rozšířeným a trvá již zhruba 15 let. V roce 2011 (a dlouhodobě) byla „zemí zaslíbenou“ jednoznačně Velká Británie. Jedná se prakticky jen o ekonomickou migraci, ostatní motivy jsou v menšině spíše zástupné. Romové (nejen oni) se v této bohaté zemi mají výrazně lépe, a snad je zde pro ně i jednodušší nalézt zaměstnání.

Otrokovice – v rámci města žádná nenastala

Vizovice – migrace se týkala 2 osob, které se odstěhovaly k příbuzným, a 1 osoba se vrátila do místa svého trvalého bydliště

Valašské Klobouky – Očekávání zlepšení ekonomické situace (možnost zaměstnání). Postoj veřejných institucí nemá vliv na rozhodnutí občanů odcházet do zahraničí, je většinou neutrální.

Uherské Hradiště – týká se celého kraje

Uherský Brod – objevují se přistěhovávání i odstěhovávání, důvodem je následování partnera, rodiny, ztráta bydlení

Kroměříž – migrace nebyla zaznamenána

Holešov – ve městě máme stálé rodiny, které navštěvují příbuzní ze Slovenska, dále se na čas do rodin usadí i osoby (rodiny), které ztratily bydlení

Vsetín – výrazná migrace Romů v rámci kraje nebyla zaznamenána

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajská koordinátorka – Migrace Romů v rámci kraje je minimální a koná se buď z důvodu partnerských vztahů, nebo ztráty bydlení.

- **Migrace Romů do zahraničí a podávání žádostí o politický azyl (existence problému v kraji; státy, kam nejčastěji Romové emigrují a příčiny jejich odchodu).**

Zlín – takový případ nám v roce 2011 nenastal

Otrokovice – Nejčastěji migrují do zahraničí, jedná se však o migraci z ekonomických důvodů, není nám známo, že by zde žádali o politický azyl. Pověštinou nežijí v Anglii trvale, na část roku se vrací.

Vizovice – není takový případ

Valašské Klobouky – Do Anglie, většinou pobývají tři rodiny s 8 dětmi, dále v Anglii pobývá jeden občan bez rodiny, kterému hrozí trestní stíhání. Ve městě nejsou známy informace, že někdo z Romů žádal o politický azyl. Příčiny odchodu jsou většinou ekonomického rázu.

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – bez informací

Kroměříž – v roce 2011 jsme nezaznamenali migraci Romů do zahraničí

Holešov – nemáme tyto informace, spíše k nám do města přicházejí Romové ze Slovenska za účelem založení rodiny (nevěsty)

Vsetín – v druhé polovině roku 2011 odcestovala téměř třetina vsetínských Romů do Anglie

Valašské Meziříčí – romské rodiny emigrují nejčastěji do Anglie a Kanady

Rožnov pod Radhoštěm – ve městě jsme se s tím nesečkali

Krajská koordinátorka - Daleko závažnější je migrace do Anglie, kde Romové ze Vsetína a Zlína odjíždí již od října 2011. Jen ve Vsetíně se to týká cca 180 osob. Ve Zlíně se jedná cca o 6 rodin. Do ciziny odjíždí jen slovenští Romové, moravští Romové zůstávají. Všichni Romové opustili republiku v naději, že v Anglii najdou zaměstnání a lepší bydlení. Podle mých informací, převážná většina Romů v Anglii pracuje, bohužel jen sezónně či příležitostně. Horší situace bude, až se rodiny vrátí zpět do ČR. Spousta z nich přišla o střechu nad hlavou a nemá se kam vrátit. Nicméně řešení nezaměstnanosti u Romů prostřednictvím brigád či sezónní práce by mohlo být také jedním z možných řešení. Stejně tak, jako vyplácení podpor či mzdy ve dvou výplatních termínech v jednom měsíci. Všichni Romové si cení toho, že v Anglii obdrží výplatu každý pátek. Stále mají peníze a snaží se hradit vše, co hradit mají.

- **Popis situace těch Romů, kteří se vrátili zpět do ČR, identifikace problémů, kterým po návratu čelí (orientační odhad jejich počtu, do jaké míry se jim podařilo integrovat zpět do české společnosti);**

Zlín – Problémy nejsou, rodiny vyjíždějí a vrací se pravidelně. Migrace trvá mnoho let a Romové se na ni již dokážou dobře připravit. Byty (zpravidla i se souhlasem města) pronajímají svým příbuzným a ošetří si většinou předem i další záležitosti (např. školní docházku, sociální dávky aj.).

Otrokovice – Po návratu do ČR mají problém s úhradou nákladů na bydlení za dobu pobytu v zahraničí, často tento dluh splácejí dlouho a s příslušným penále. Některé rodiny však platí bydlení převodem z účtu i ze zahraničí. Po návratu mají problém s hledáním zaměstnání, s evidencí na ÚP a s dokládáním potřebných dokumentů o práci v zahraničí.

Vizovice – není

Valašské Klobouky – Prozatím se žádná rodina nenavrátila, udržují však kontakt se svými příbuznými, v některých případech se vrací za účelem návštěv, resp. příbuzní je krátkodobě navštíví v zahraničí.

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – bez informací

Kroměříž – bez informací

Holešov – nemáme

Vsetín – Na sklonku roku 2011 se několik osob sice vrátilo, nicméně po vyřízení určitých povinností se vrátilo zpět do Anglie.

Valašské Meziříčí – Šestičlenná rodina měla problém s potvrzením příjmů pro účely dávek SSP a dávek pomoci v hmotné nouzi v době, kdy se vrátila z Anglie. Problémy s bydlením nenastaly, nájemné a služby byly hrazeny. Po třech měsících na úřadu práce se situace rodiny stabilizovala, jelikož rodina byla zajištěna především dávkami pomoci v hmotné nouzi. Do té doby musela rodina žít z naspořených financí ze zahraničí a podpory ostatní rodiny.

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajská koordinátorka – Rodiny, které se vrátily zpět a zachovaly si bydlení, měly problémy s tím, že nedokázaly doložit příjmy pro vyplácení sociálních dávek v místě bydliště. Také jim narostly dluhy na VZP a několikanásobné penále. Ve škole děti nedokázaly doložit vzdělávání z Anglie a tak musely nastoupit do ročníku, z kterého odešly, jelikož neudělaly rozdílové zkoušky. Jiné rodiny, které přišly i o bydlení musely za podpory terénního pracovníka sehnat náhradní ubytování a k tomu měly ještě ty samé problémy, které jsem již vypsala.

- ***Postoj veřejných institucí k romským domácnostem, které se vrátily zpět do ČR a jejich činnost v této oblasti (např. snaha situaci koordinovaně řešit, realizace opatření v této oblasti, příklady dobré a špatné praxe).***

Zlín – Po návratu navazují Romové kontinuálně na dobu před výjezdem. Bez výrazných problémů.

Otrokovice – Každé rodině je věnována individuální péče dle jejich aktuálních potřeb, koordinovaná opatření v tomto smyslu neprobíhají, neboť každá situace vyžaduje individuální přístup. Návraty nejsou hromadné, jedná se vždy max. o jednu rodinu.

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – tato situace ve městě nenastala

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – bez informací

Kroměříž – bez informací

Holešov – nemáme

Vsetín – 95% osob, které odcestovaly, byly informovány o povinnostech i rizicích, které jim z odjezdu do zahraničí hrozí, (odhlášení dětí ze škol, ÚP, realitní kanceláře apod.).

Valašské Meziříčí – ve městě se jedná o ojedinělé situace, které se řeší případ od případu

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajská koordinátorka – Postoj veřejných institucí k romským domácnostem, které se vrátily zpět do ČR, byl nedůvěřivý a silně podezíravý. Úřednice byly přesvědčeny, že si Romové vydělali hodně finančních prostředků a tají je před nimi. Možná takoví byli, ale ne všichni, někteří tam odjeli za půjčené peníze a za dva měsíce byli zpět bez veškerých finančních prostředků.

9. ROZVOJ ROMSKÉ KULTURY A JAZYKA

- ***Zájem Romů o udržení si a rozvoj vlastní kultury a jazyka, (kdo je iniciátorem těchto aktivit – představitelé Romů, NNO, vzdělávací instituce, místní samospráva); zhodnocení míry naplnění jejich kulturních potřeb v kraji, identifikace překážek, které jim v tom brání.***

Zlín – Ve městě je velmi aktivní Sdružení dětí a mládeže Romů ČR. Pořádá velmi zajímavé a podnětné výstavy z historie a života Romů. Jejich organizace spočívá především na jednom zapáleném romském občanovi, není zcela jasné, jestli ostatní Romové ve Zlíně jeho nadšení sdílejí (spíše ne).

Otrokovice – není známo, účastní se běžně kulturních akcí, pořádaných ve městě

Vizovice - není

Valašské Klobouky – zájem je malý, spadá do oblasti zájmů o vzdělávání

Uherské Hradiště – město připravuje kulturní aktivity pro všechny obyvatele města

Uherský Brod – nebyl zaznamenán žádný požadavek

Kroměříž – Romové ve městě nepředstavují svoji kulturu ani tradice

Holešov – nemáme

Vsetín – asi největší podíl na rozvoji romské kultury ve Vsetíně má taneční soubor Jilestar

Valašské Meziříčí – vzdělávací centrum AVARDE, pořádání festivalu Romská píseň v Rožnově pod Radhoštěm o. s. DAR, doučování provádí Charita – klub Zeferino

Rožnov pod Radhoštěm – festival Romská píseň o. s. DAR z Valašského Meziříčí

Krajská koordinátorka – Ve Zlínském kraji máme romská sdružení, a to ve Zlíně Sdružení dětí a mládeže Romů ČR, které vyvíjí činnost jen v oblasti výstav. Zlínský kraj toto sdružení nepodporuje pro špatné vyúčtování dotací. Dále ve Vsetíně je o. s. Aver dživipen, které se zabývalo volnočasovými aktivitami a hudebními aktivitami pro romské děti. Zlínský kraj toto sdružení v roce 2011 podpořil. Ve Valašském Meziříčí je o. s. Demokratická aliance Romů ČR. Toto sdružení se dle informací zabývá vzdělávacími aktivitami a volnočasovými aktivitami. Toto sdružení je pro mne jako koordinátorku nečitelné, po roce 2005, kdy špatně vyúčtovanou dotaci, ho kraj několik let nepodpořil. Nyní si již organizace žádá o finanční podporu na festival Romská píseň, která se koná v Rožnově pod Radhoštěm a v roce 2011 podporu obdrželo. V roce 2011 fungovalo ve Vsetíně také občanské sdružení Romani godži, které však svoji činnost na začátku roku 2012 ukončilo. Většina romských sdružení, a to nejen v našem kraji má problémy s vyúčtováním dotací.

- **Existence podpory Romů v této oblasti ze strany veřejných institucí, kraje a obcí - včlenění tématu do strategií rozvoje kraje a obcí, míra zapojení příspěvkových organizací jako jsou muzea či jiné kulturní instituce do této oblasti, dotační podpora romské kultury a jazyka ze strany kraje a obcí.**

Zlín – podpora dobrých romských projektů je jednoznačná (poskytování dotací, výpůjčky prostor, spolupráce)

Otrokovice – samostatně není

Vizovice – není

Valašské Klobouky – není

Uherské Hradiště – Zastupitelstvo města schválilo vznik Fondu kultury města, který je určen k poskytování finančních prostředků formou dotací za účelem podpory kultury na území města. Je určen na podporu NNO, profesionálních i amatérských institucí.

Uherský Brod – kroužek Větrník pro romské děti od roku 2011, občasně výstavní akce, prezentace, ale zájem o tyto akce z řad Romů není

Kroměříž – do budoucna možno včlenit do komunitního plánování

Holešov – Romové mají v rámci města možnost začlenit se a navštěvovat různé kroužky, kurzy a zájmové organizace a spolky jako všichni občané města, této možnosti nevyužívají.

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – představitelé Romů, NNO, místní samospráva

Rožnov pod Radhoštěm - nemáme

Krajská koordinátorka – Zlínský kraj na podporu integrace Romů vyčlenil ze svého rozpočtu v roce 2011 částku 500 000,- Kč. Tato částka byla rozdělena na tyto projekty:

- a) o. s. Rodičovské sdružení Na cestě, Vsetín – 78 000 Kč
- b) o. s. Cyrillos, Vsetín – 45 000 Kč
- c) o. s. Aver dživipen, Vsetín – 100 000 Kč
- d) Diakonie ČCE, Vsetín – 50 000 Kč
- e) Charita, Valašské Meziříčí – 125 000 Kč
- f) Sociální služby Uherský Brod – 45 000 Kč

Podpořené projekty byly zaměřeny na:

1. vzdělávací a výchovné aktivity pro romskou menšinu (semináře, školení, přednášky, besedy, vzdělávání dětí, mládeže i dospělých) formou dotací na činnost žadatelů,
2. umělecké a kulturní aktivity romské menšiny (divadelní představení, koncerty, přehlídky, výstavy, festivaly) formou dotací na specifický účel,
3. volnočasové aktivity, především ty, jichž se účastní i majorita, formou dotací na činnost žadatelů.

U vybraných NNO je prováděna veřejnoprávní kontrola na místě, která se týká přidělené dotace.

- **Dostupnost výuky romského jazyka, dostupnost výuky oboru romistika v kraji, identifikace úspěšných projektů a příkladů dobré praxe v této oblasti.**

Zlín – není známo, zájem o tuto výuku jsme nezaznamenali

Otrokovice – není

Vizovice – bez informací

Valašské Klobouky – není

Uherské Hradiště – bez informací

Uherský Brod – bez informací

Kroměříž – dosud nebyla vyžadována

Holešov – nemáme

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – o. s. DAR, klub Zeferino

Rožnov pod Radhoštěm – nevíme o žádných studentech

Krajská koordinátorka – ve Zlínském kraji se výuka romského jazyka neprovádí.

10. HLAVNÍ DOPORUČENÍ KE ZLEPŠENÍ SITUACE ROMSKÉ MENŠINY A DALŠÍ DOPLNĚNÍ

- **Další postřehy k situaci Romů v kraji**

Zlín – Velkým problémem je vysoká předluženost, dále se stále vyskytuje práce na černo. Rovněž vzhledem k ekonomické situaci bude nutno vytvářet kapacity cenově dostupného bydlení.

Otrokovice - využívají aktivity kulturní, zájmové, volnočasové, oblast školství, bytová – jako ostatní občané

Vizovice - všech 9 Romů je plně integrováno do společnosti, není známo, že by se cítili vyloučení z důvodu národnosti anebo, že by je společnost takto chápala.

Valašské Klobouky – bez informací

Uherské Hradiště - až na výjimky nejsou schopni dlouhodobě plnit své závazky, dodržovat domovní řád, platit nájemné, udržet si zaměstnání "

Uherský Brod – Vzhledem k nejednotnosti této komunity neexistuje autorita z řad Romů, která by organizovala jakékoliv akce. Daří se práce s romskými dětmi a mládeží v NZDM jehož provozovatelem je příspěvková organizace MěÚ. Existuje také rozsáhlá nabídka volnočasových aktivit všech dětí v místním Domě dětí a mládeže.

Kroměříž – v roce 2011 byl problém pouze s rodinou z Bezměrova, kde těžký sníh způsobil prolomení střechy a neobyvatelnost domu. Náhradní ubytování a celou situaci nám pomohla řešit společnost ARGO Zlín.

Holešov – bez informací

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – Výchozím nástrojem je vždy jednání s Romy samotnými, vzájemné poznání a poznání vzájemných očekávání. Otevřené sdělení vzájemných výhrad

a požadavků. Poznat, co očekává město od Romů a co očekávají Romové od svého města. Takové jednání by měl vést mediátor s praxí v tomto směru.

Krajská koordinátorka – Situace romské menšiny v kraji se rok od roku stává složitější. Až 90% nezaměstnanost u romské menšiny a k tomu ještě dlouhodobá nezaměstnanost, která vedla ke ztrátě pracovních návyků a nemožnost uspět na trhu práce vrhá Romy na samé dno společnosti. Romové jsou zadluženi, hodně jich bydlí ve špatných podmínkách a k tomu všemu jsou prostorově i sociálně vyloučeni. Denně se potýkají hned s několika problémy, jako je zadluženost, nezaměstnanost, nevzdělanost, špatný zdravotní stav a hrozba ztráty bydlení. Z vyprávění svých předků vím, že Romové žili mimo města a dnes ve 21. století se chová společnost obdobně. K tomu všemu nárůst rasismu, nenávisli a nedůvěra, se kterou se musí Romové denně prát jim nenesou víru v lepší zítřky a věří tomu, že se lépe už nikdy mít nebudou.

- **Náměty pro systémové změny na národní úrovni v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu.**

Zlín – z hlediska krátkodobého horizontu je nutno využít všech instrumentů aktivní politiky zaměstnanosti, zvýšit kontroly a tvrdě postihovat práci na černo. Podporovat vzdělávání dětí a jejich volnočasové aktivity. **Z hlediska střednědobého horizontu** nutno využít všech instrumentů aktivní politiky zaměstnanosti. Zvýšit kontroly a důsledně postihovat práci „na černo“ (jak u „zaměstnavatele“, tak i u pracovníka). Zákony upravit tak, aby aktivní politika zaměstnanosti měla prioritu před dávkami, tak, aby bylo jasné, že pracovat se vyplatí. Nejspíše také zvýšit minimální mzdu a motivovat odpracovanou veřejnou službou (např. zvýšením dávky pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí – aj.). Vytvářet nová, smysluplná pracovní místa, institut veřejně prospěšných prací nelimitovat maximálně jedním rokem. Maximálně podporovat vzdělávání romských dětí tak, aby pro ně (a jejich rodiče) bylo atraktivní (do vyučování zařadit i aspekty romské historie, významné romské osobnosti, se kterými by se děti mohly ztotožnit, rozvoj učňovských oborů – řemesel – která jsou Romům blízká). Cíleně podporovat volnočasové aktivity Romů a snažit se do nich zapojit i většinovou společnost. **Z hlediska dlouhodobého horizontu** nutno využít všech instrumentů aktivní politiky zaměstnanosti. Zvýšit kontroly a důsledně postihovat práci „na černo“ (jak u „zaměstnavatele“, tak i u pracovníka). Zákony upravit tak, aby aktivní politika zaměstnanosti měla prioritu před dávkami, tak, aby bylo jasné, že pracovat se vyplatí. Nejspíše také zvýšit minimální mzdu a motivovat odpracovanou veřejnou službou (např. zvýšením dávky pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí – aj.). Vytvářet nová, smysluplná pracovní místa, institut veřejně prospěšných prací nelimitovat maximálně jedním rokem. Maximálně podporovat vzdělávání romských dětí tak, aby pro ně (a jejich rodiče) bylo atraktivní (do vyučování zařadit i aspekty romské historie, významné romské osobnosti, se kterými by se děti mohly ztotožnit, rozvoj učňovských oborů – řemesel – která jsou Romům blízká). Cíleně podporovat volnočasové aktivity Romů a snažit se do nich zapojit i většinovou společnost. Navíc – výrazně zpřísnit pravidla pro půjčování finančních prostředků a tvrději stíhat lichvářské praktiky na jakékoliv úrovni. Vytvořit rozumné podmínky pro výstavbu cenově dostupného bydlení.

Otrokovice – Na národní úrovni by se mělo zajistit, aby fungovala v potřebném rozsahu sociální práce a všechny sociální služby, tzn., aby měly ze státu i dostatečnou finanční potřebu, zavést institut sociálního bydlení, rovněž státem podporovaného. Na úrovni kraje provádět průběžně bezplatné vzdělávání sociálních pracovníků v romské problematice, kulaté stoly v ORP s krajskou koordinátorkou + event. případové konference za její účasti.

Vizovice – K tvorbě systému další práce by měli být v první řadě a ve větší míře než doposud, přizváni odborníci z terénu, kteří mají přehled a praktické zkušenosti s využíváním různých nástrojů a metod sociální práce a ne pouze politici a teoretici.

Valašské Klobouky – bez doporučení

Uherské Hradiště – Informovat Romy nejen o jejich právech, ale současně i o povinnostech. Usilovat o úplnou integraci Romů do společnosti, kdy její majorita bude mít plné povědomí o jejich kultuře, zvycích a na tomto základě bude postavena vzájemná tolerance. Problém nastává v situaci, kdy máme identifikovat Roma. Zda lze usuzovat o příslušnosti k nějaké menšině na základě barvy pleti či jiných osobních znaků jedinice. Není zcela jednoduché odpovídat na tento typ dotazníků, protože většina státních, ale i nestátních institucí v oficiální rovině nesleduje odděleně osoby romské národnosti (obava z diskriminace). V dotaznících či oficiálních formulářích, které občané z různých důvodů vyplňují, se k romské menšině většinou nehlásí.

Uherský Brod – Zákonná povinnost obcí k řešení situace v romské menšině, důsledná sociální práce s romskou mládeží, zvyšování počtu středoškolsky vzdělané romské mládeže.

Kroměříž – sociální práce na obci, poradenství, spolupráce s terénním pracovníkem ARGÁ Zlín, zavedení systému včasné intervence, začlenění problematiky do komunitního plánování, výchova k odpovědnosti za své jednání, zvyšování životní úrovně vlastním přičiněním – prací, výchova k toleranci.

Holešov – Zaměstnanost, vzdělání, bydlení, snaha o vlastní zlepšení situace, snaha samotných Romů o začleňování do většinové společnosti.

Vsetín – bez informací

Valašské Meziříčí – Aby mohlo dojít k systémové změně, je potřeba nejprve změnit způsob chování, vnímání a vzájemný pohled na sebe navzájem. Jen zákonná úprava k tomuto kroku nepostačí. Před zákonem jsme si všichni rovni a víme, že máme stejná práva a povinnosti, ale toto jednoduché pravidlo platí jen do doby, pokud se netýká nás samotných nebo konkrétní situace, ať už např. v oblasti veřejného soužití nebo sociální oblasti. Praktických příkladů by bylo bezpočet. Teprve v okamžiku, kdy se budou lidé bez rozdílu rasy a původu respektovat a vnímat rovnocenně, může dojít ke změně. A se změnou musíme začít nejprve každý sám u sebe.

Rožnov pod Radhoštěm – bez informací

Krajská koordinátorka – je nutné, aby:

a) v oblasti bydlení

- prostupné bydlení min. v každém městě s rozšířenou působností
- srozumitelná a transparentní pravidla v přidělování obecních bytů
- využívání institutu zvláštního příjemce dávky
- zřízení krizového bydlení
- jasná definice sociálního bydlení
- využívání dotací z MMR na výstavbu bydlení

b) v oblasti vzdělávání

- nesegregační přístup
- efektivní inkluzivní vzdělávání
- asistence při výuce
- vybavení škol pomůckami pro sociálně slabé žáky
- spolupráce školy a rodiči romských dětí
- podpora romských dětí na základních školách (k zachování důstojnosti a sebeúcty)

c) oblast sociální

- strategický materiál na integraci Romů pro obce s rozšířenou působností
- finanční podpora sociálních služeb ze strany státu ve větší míře
- zřízení zdravotních pomocníků do romských lokalit
- rozšíření terénní sociální práce
- výplata sociálních dávek a mezd v min. dvou termínech v měsíci (ideální týdenní výplata)
- poradna pro sociálně vyloučené

d) oblast zaměstnanosti

- zajištění sezónních prací a brigád
- podpora sociálního podnikání ze strany krajů, měst a obcí
- využívání institutu zvláštní podmínky při zadávání veřejných zakázek
- prevence zadlužování
- lepší podmínky pro drobné podnikání

e) oblast bezpečnosti

- snižovat nedůvěru v policii
- zvyšovat nízké právní vědomí romské menšiny
- zřizování asistenta u policie
- důkladné sledování extremistických hnutí a stran ze strany policie
- důkladné trestání a prověřování rasisticky motivovaných trestných činů

Bc. Jiřina Bradová
krajská koordinátorka pro národnostní menšiny

Vzato na vědomí dne 02.04.2012 Radou Zlínského kraje na 9.zasedání.